

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

ДИПЛОМНА РОБОТА

на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти

на тему:

**“Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення
ділової активності підприємства”**

Виконала: студентка 2 курсу, групи ОО(з)-2М

Спеціальності 071 “Облік і оподаткування”

Оглаб’як Вероніки Любомирівни

Керівник: Максимів Ю. В.
(прізвище та ініціали)

Рецензент: П’ятничук І.Д.
(прізвище та ініціали)

Івано-Франківськ – 2021

Державний вищий навчальний заклад
“Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

Інститут, факультет **економічний**
Кафедра **обліку і оподаткування**
Освітній рівень **магістр**
Спеціальність **071 “Облік і оподаткування”**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри _____
(підпис)
Баланюк І.Ф.
(прізвище, ініціали)
“12” жовтня 2020 р.

ЗАВДАННЯ
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ
Оглаб’як Вероніки Любомирівни

1. Тема роботи “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення ділової активності підприємства”, керівник роботи к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування Максимів Юлія Василівна.

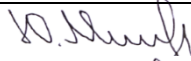
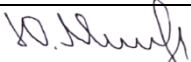
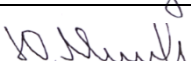
2. Строк подання студентом роботи 02.11.2021 р.

3. Вихідні дані до роботи: наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених-економістів із питань обліку, аудиту та аналізу фінансових результатів діяльності, нормативно-правові та законодавчі документи, матеріали попередніх наукових досліджень, матеріали виробничої практики, установчі та первинні документи досліджуваного підприємства.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): 1. Сутність фінансових результатів діяльності підприємства. 2. Рівні нормативно-правового регулювання обліку і аналізу фінансових результатів. 3. Поняття ділової активності суб’єкта господарювання та значення її показників у системі комплексного економічного аналізу. 4. Організація обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”. 5. Методика здійснення обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”. 6. Напрями удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства в контексті антикризового управління. 7. Аналіз абсолютних та відносних показників фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”. 8. Оцінка ймовірності банкрутства підприємства. 9. Аналіз ділової активності ПрАТ “Шкіряник” та шляхи її зміцнення в період кризових явищ.

5. Перелік графічного матеріалу: Дипломна робота ілюстрована 24 таблицями, 11 рисунками та 9 додатками. Список літератури включає 57 найменувань.

6. Консультанти розділів роботи

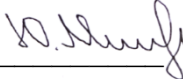
Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I РОЗДІЛ	к.е.н., доц. Максимів Ю.В.		
II РОЗДІЛ	к.е.н., доц. Максимів Ю.В.		
III РОЗДІЛ	к.е.н., доц. Максимів Ю.В.		

7. Дата видачі завдання 15.10.2020 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1.	РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	17.03.2021	Виконано
2.	РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО- МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПрАТ “ШКІРЯНИК”	28.05.2021	Виконано
3.	РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ “ШКІРЯНИК” ТА НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ	15.10.2021	Виконано

Студент _____ Оглаб'як В.Л.

Керівник роботи Максимів Ю.В.

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

**ВІДГУК
НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ**

студентки другого курсу групи ОО(з)-М1 Оглаб’як Вероніки Любомирівни
на тему: “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення
ділової активності підприємства”

Актуальність теми. Фінансові результати як об’єкт обліку займають вагоме місце в системі бухгалтерського обліку, їх коректний облік і аналіз дозволяють оцінити рівень забезпеченості необхідними умовами для здійснення фінансової діяльності суб’єктом господарювання. Успішне вирішення завдань управління фінансовими результатами та пошук шляхів підвищення ділової активності вимагає ефективного обліку, аналізу та різнобічного використання інформації, яка надається. Функціонування суб’єктів господарювання в умовах жорсткої конкуренції та економічної нестабільності робить актуальним дослідження питань раціональної організації і методики обліку та аналізу фінансових результатів.

У першого розділі “Теоретичні засади обліку і аналізу фінансових результатів та ділової активності підприємства” узагальнено теоретичні засади обліку і аналізу фінансових результатів; розглянуто нормативно-правове регулювання обліку і аналізу фінансових результатів; розкрито поняття ділової активності суб’єкта господарювання та значення її показників у системі комплексного економічного аналізу.

У другому розділі “Організаційно-методичні основи формування обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”” висвітлено окремі аспекти організації та методики обліку фінансових результатів на прикладі досліджуваного підприємства.

У третьому розділі “Аналіз фінансових результатів діяльності

ПрАТ “Шкіряник” та напрямки підвищення його ділової активності” проведено аналіз ефективності використання фінансових результатів та зроблено спроби обґрунтувати шляхи підвищення ділової активності підприємства.

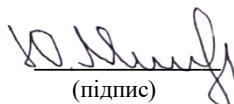
Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що на підставі теоретичного узагальнення та практичних досліджень були розроблені практичні рекомендації щодо вдосконалення сучасних методів обліку та аналізу фінансових результатів на досліджуваному підприємстві

Недоліками роботи є те, що автор не розкрила специфіку відображення фінансових результатів у регістрах бухгалтерського обліку та звітності підприємства; наявні неточності в розрахунках, які представлено у третьому розділі дипломної роботи; зроблені висновки з проведеного дослідження є поверхневими, часто необґрунтованими; наявні недоліки з точки зору технічного оформлення тексту дипломної роботи.

Загальний висновок. Дипломна робота Оглаб’як Вероніки Любомирівни на тему “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення ділової активності підприємства” виконана на достатньому рівні щодо даного виду робіт, допускається до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присудження освітнього рівня “магістр” за спеціальністю 071 “Облік і оподаткування”.

Оцінка: заслуговує позитивну оцінку.

Науковий керівник к.е.н., доцент кафедри обліку і оподаткування
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника”

(підпис)

Ю.В. Максимів
(ініціали, прізвище)

“25” листопада 2021р.

Міністерство освіти і науки України
ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника”
Економічний факультет
Кафедра обліку і оподаткування

РЕЦЕНЗІЯ НА ДИПЛОМНУ РОБОТУ

студентки другого курсу групи ОО(з)-М1 Оглаб’як Вероніки
Любомирівни

на тему: “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення
ділової активності підприємства”

Актуальність теми. Сучасні економічні перетворення, що відбуваються на підприємствах шкіряного виробництва України, вимагають розв’язання багатьох управлінських проблем. Пошук шляхів удосконалення обліку і аналізу фінансових результатів для підвищення ефективності управління суб’єктами господарювання та забезпечення рентабельності є актуальним завданням й може допомогти у прийнятті обґрунтованих управлінських рішень.

Якість проведеного аналізу проблеми. У дипломній роботі Оглаб’як Вероніка Любомирівна дослідила теоретичні основи обліку і аналізу фінансових результатів на підприємстві та описала їх роль, також автор вивчила деякі організаційні й методичні засади обліку на ПрАТ “Шкіряник” та запропонувала шляхи їх удосконалення. Дипломна робота характеризується логічною структурою, більшість поставлених завдань виконано.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що на підставі теоретичного узагальнення та практичних досліджень були розроблені практичні рекомендації щодо вдосконалення обліку та аналізу фінансових результатів на ПрАТ “Шкіряник”.

Наявність недоліків. Деякі висновки автора є не науково

обґрунтованими; в дипломній роботі основну увагу приділено розкриттю теоретичних аспектів досліджуваної теми, тоді як необхідно було розкрити специфіку обліку фінансових результатів досліджуваного підприємства, зокрема автор не приділяє увагу питанням відображення фінансових результатів у регістрах бухгалтерського обліку звітності підприємства.

Загальний висновок і оцінка дипломної роботи. Отже, дипломна робота Оглаб'як Вероніки Любомирівни на тему “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення ділової активності підприємства” виконана відповідно до вимог кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” й допущена до захисту з позитивною оцінкою, а її автор заслуговує на присвоєння присудження освітнього рівня “магістр” за спеціальністю 071 “Облік і оподаткування”.

Рецензент:

кандидат економічних наук,
доцент, завідувач кафедри управління та
бізнес-адміністрування
ДВНЗ “Прикарпатський національний
університет імені Василя Стефаника”

І.Д. П'ятничук

“25” листопада 2021 р.
(дата)

РЕЦЕНЗІЯ

на дипломну роботу

студентки економічного факультету ДВНЗ “Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” Оглаб’як Вероніки Любомирівни на тему: “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення ділової активності підприємства”.

1. Актуальність теми. На сьогоднішній час відсутні наукові розробки та методичні рекомендації щодо організації обліку фінансових результатів в умовах запровадження у шкіряній галуззі, впровадження яких значно підсилює обліково-аналітичне супроводження процесу управління фінансовими результатами і сприяє його децентралізації. Проведений аналіз шляхів ділової активності дає можливість чітко зорієнтуватися у фінансовій ситуації компанії. Зазначене вище визначає актуальність та практичну значущість теми магістерської роботи.

2. Якість проведеного аналізу проблеми. Забезпечення ефективного здійснення обліку фінансових результатів та пов’язаних з ними доходів і витрат передбачає їх повне документальне оформлення. Автором удосконалено форми регістрів обліку доходів і витрат шляхом деталізації інформації у відповідності до рахунків (субрахунків), які для цього призначені. Такий підхід до узагальнення даних сприятиме підвищенню інформативності та аналітичності облікових регістрів, посилить контроль за повнотою і своєчасністю їх відображення.

3. Практична цінність висновків і рекомендацій полягає в розробці основних напрямків і конкретних рекомендацій з удосконалення обліку і аналізу фінансових результатів діяльності підприємств шкіряного виробництва, а також посиленні інформаційної та контрольної функцій обліку в управлінні.

4. Загальний висновок і оцінка дипломної роботи. Отже,

дипломна робота Оглаб'як Вероніки Любомирівни на тему “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення ділової активності підприємства” виконана відповідно до вимог кафедри обліку і оподаткування ДВНЗ Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника” й допущена до захисту з позитивною оцінкою.

Рецензент

Головний бухгалтер
(посада)

(підпис)

Гринечко Ганна Василівна
(ініціали, прізвище)

ПрАТ “Шкіряник”
(місце роботи)

Печатка

“01” грудня 2021 р.
(дата)

РЕФЕРАТ

Дипломна робота містить сторінок 103, таблиць 24, рисунків 11, додатків 9, список літератури з 57 найменувань.

НАЗВА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

“Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення ділової активності підприємства”

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні принципи обліку та аналізу фінансових результатів досліджуваного підприємства.

Об’єктом дослідження є господарські операції з бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів діяльності ПрАТ “Шкіряник”.

Метою дипломної роботи є розкриття теоретичних та організаційно-методичних аспектів обліку і аналізу фінансових результатів підприємства та розробка рекомендацій щодо удосконалення облікової практики на досліджуваному підприємстві.

Завданнями роботи є:

- дослідити сутність фінансових результатів діяльності підприємства;
- розглянути нормативно-правове регулювання обліку і аналізу фінансових результатів;
- розкрити поняття ділової активності суб’єкта господарювання та значення її показників у системі комплексного економічного аналізу;
- розглянути організацію обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”;
- розкрити методику здійснення обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”;
- визначити напрями удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства в контексті антикризового управління;
- провести аналіз абсолютних та відносних показників фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”;

- здійснити оцінку ймовірності банкрутства підприємства;
- проаналізувати ділову активності ПрАТ “Шкіряник” та шляхи її зміцнення в період кризових явищ.

За результатами дослідження узагальнено сутність фінансових результатів, проаналізовано концептуальний підхід до формування фінансових результатів для визначення відповідного показника, такого як прибуток, узагальнено та обґрунтовано визначення ділової активності підприємства, розглянуто та удосконалено організацію та методику утворення фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник” та запропоновано напрямки управління діяльністю компанії з метою оптимізації.

Одержані результати можуть бути використані у розроблені практичних рекомендацій щодо вдосконалення сучасних методів обліку та аналізу фінансових результатів на ПрАТ “Шкіряник”.

Рік виконання дипломної роботи 2020-2021 н.р.

Рік захисту роботи 2021 р.

Державній екзаменаційній комісії
з присвоєння кваліфікації економіста за
освітнім рівнем магістра
за спеціальністю - 071 “Облік і оподаткування”
Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника

ДОВІДКА

видана Оглаб'як Вероніці Любомирівній про те, що виконані нею розробки в процесі дослідження на тему: “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення ділової активності підприємства” та сформульовані практичні рекомендації щодо вдосконалення сучасних методів обліку та аналізу фінансових результатів на ПрАТ “Шкіряник”.

Директор
М.П.

Галліано Ротеллі

Головний бухгалтер

Гринечко Ганна Василівна

АНОТАЦІЯ

Оглаб'як В. Л. “Облік і аналіз фінансових результатів та шляхи підвищення ділової активності підприємства”. – Рукопис.

Магістерська робота на присвоєння кваліфікації економіста за освітнім рівнем магістра за спеціальністю – 071 “Облік і оподаткування”. – Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, Івано-Франківськ. – 2021 р.

В дипломній роботі досліджено теоретичні питання, нові методологічні підходи та практичні рекомендації щодо вдосконалення обліку та аналізу фінансових результатів та шляхів підвищення ділової активності підприємства.

В роботі розглянуто основні організаційно-методологічні основи побудови обліку фінансових результатів і на основі узагальнення вивченого висловлено пропозиції щодо його вдосконалення. Обґрунтовано необхідність оперативного обліку фінансових результатів та удосконалено методику визначення фінансових результатів за звітний період.

Ключові слова: фінансові результати, прибуток, витрати, аналіз, ділова активність, фінансова звітність.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	7
1.1 Сутність фінансових результатів діяльності підприємства	7
1.2. Рівні нормативно-правового регулювання обліку і аналізу фінансових результатів	16
1.3 Поняття ділової активності суб'єкта господарювання та значення її показників у системі комплексного економічного аналізу.....	24
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПрАТ “ШКІРЯНИК”	32
2.1 Організація обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”	32
2.2 Методика здійснення обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”	40
2.3 Напрями удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства в контексті антикризового управління	47
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПрАТ “ШКІРЯНИК” ТА НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ.....	57
3.1 Аналіз абсолютних та відносних показників фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”	57
3.2 Оцінка ймовірності банкрутства підприємства	66
3.3 Аналіз ділової активності ПрАТ “Шкіряник” та шляхи її зміцнення в період кризових явищ	77
Висновки до розділу 3.....	82
ВИСНОВКИ	83
Список використаної літератури.....	87
Додатки.....	92

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки компанії отримують важливі права та можливості реалізувати свої фінансові інтереси, організовувати своє виробництво, обирати ринок збуту. Фінансові показники кожної компанії відіграють важливу роль, і вони займають домінуючу позицію у виконанні своїх операцій. Зрештою, головна мета будь-якого підрозділу – отримати найбільший прибуток при найменших витратах. Тому необхідно підходити до формування складових прибутку – доходів і витрат – ретельно та якісно. Необхідно вивчити основні фактори, що впливають на формування економічних результатів, виявити резерви для поліпшення фінансового стану, виявити резерви та визначити тенденції та динаміку в зміні цих результатів.

Діяльність кожної бізнес-одиниці помічається широким колом ринкових партнерів, які зацікавлені в позитивних результатах своєї діяльності. Успішна робота обох полягає у підвищенні рівня економічної ефективності виробництва та якості послуг.

Фінансові показники за своєю суттю є сукупним показником організаційного, фінансового та виробничого управління. Він формується впливом цін, процентних ставок, тарифів, податкових ставок та інших зовнішніх і внутрішніх факторів.

Аналіз фінансових результатів суб'єкта господарювання завжди є актуальним, оскільки від отриманого прибутку підприємства буде залежати рівень заробітної плати персоналу фірми, зміна динаміки стану грошових потоків до державних бюджетів на різних рівнях, насиченості ринку вироблених товарів та послуг в міру їх потреби тощо.

Важливість дослідження та вирішення цих питань призводить до вибору цієї теми та демонструє її актуальність.

Облік фінансових показників компанії – це одна з важливих сфер роботи бухгалтера. Тому що дані про доходи та витрати компанії повинні

створюватися правильно, оскільки вони формують кінцевий результат діяльності будь-якого підприємства, а потім забезпечують надходження податків та зборів до державного бюджету України.

Важливість цих процесів вимагає значного вдосконалення бухгалтерського обліку та методології організації, а також аналізу фінансових показників діяльності, для виявлення та обґрунтування факторів, що впливають на їх кількісну та якісну оцінку впливу на майбутні тенденції розвитку суб'єкта господарювання.

Проблеми, пов'язані з аналізом, бухгалтерським обліком та формуванням фінансових результатів, ретельно досліджуються в працях багатьох відомих-економістів, а саме: Бутинець Ф.Ф., Загородній А.Г. та Вознюк Г.Л., Лондар С.Л. та Тимошенко О.В., Чебанова М.С. та Василенко С.С., Опаріна В.М., Мочерний А.Д., Пушкар М.С., Скасюк Р.В., Худолій Н.М., Ткаченко Н. М. та інших.

Аналіз наукових праць та досліджень показує, що бухгалтерський облік та аналіз фінансових результатів суб'єктів господарювання є одним з найбільш суперечливих та оціночних питань, оскільки найважливішим показником успіху компанії є прибуток (збиток) як важливий фактор під час прийняття управлінського рішення.

Однак сучасні ринки вимагають подальших досліджень та глибокого аналізу з метою вдосконалення способів визначення економічного змісту прибутку чи збитку і, таким чином, розробки нових принципів та впровадження нових ефективних систем управління.

Метою дипломної роботи є розкриття теоретичних та організаційно-методичних аспектів обліку і аналізу фінансових результатів підприємства та розробка рекомендацій щодо удосконалення облікової практики на досліджуваному підприємстві. Для досягнення заявленої мети дослідження сформовано наступні завдання:

- дослідити сутність фінансових результатів діяльності підприємства;

- розглянути нормативно-правове регулювання обліку і аналізу фінансових результатів;
- розкрити поняття ділової активності суб'єкта господарювання та значення її показників у системі комплексного економічного аналізу;
- розглянути організацію обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”;
- розкрити методику здійснення обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”;
- визначити напрями удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства в контексті антикризового управління;
- провести аналіз абсолютних та відносних показників фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”;
- здійснити оцінку ймовірності банкрутства підприємства;
- проаналізувати ділову активності ПрАТ “Шкіряник” та шляхи її зміцнення в період кризових явищ.

Об'єктом дослідження є господарські операції з бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів діяльності ПрАТ “Шкіряник”.

Предметом дослідження є теоретичні та методологічні принципи обліку та аналізу фінансових результатів досліджуваного підприємства.

Методи дослідження. Під час написання дипломної роботи були застосовані наступні методи, які сприяли виконаному дослідженню: системний аналіз – для вивчення економічних процесів у їх відносинах та взаємозалежностях з урахуванням утворених причин; синтез – узагальнює різні аспекти методів бухгалтерського обліку та аналізу фінансових результатів; абстрагування – формулювання загальних висновків на основі систематичного аналізу та обліку теорії та синтезу та аналізу фінансових результатів; графічний – для наочного представлення отриманих результатів дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів дослідження полягає в тому, що шляхом синтезу вітчизняних та зарубіжних наукових публікацій

узагальнено сутність фінансових результатів, проаналізовано концептуальний підхід до формування фінансових результатів для визначення відповідного показника, такого як прибуток, узагальнено та обґрунтовано визначення ділової активності підприємства, розглянуто та удосконалено організацію та методику утворення фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник” та запропоновано напрямки управління діяльністю компанії з метою оптимізації.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що на підставі теоретичного узагальнення та практичних досліджень були розроблені практичні рекомендації щодо вдосконалення сучасних методів обліку та аналізу фінансових результатів на ПрАТ “Шкіряник”.

Базою даних дослідження були нормативні документи, економічна література, роботи вчених та дослідників, статистика, бухгалтерська та податкова звітність, дані та аналітичні огляди, первинні документи, реєстри ПрАТ “Шкіряник”.

Обсяг та структура роботи. Дипломна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків і пропозицій, списку використаної літератури, додатків. Вона викладена на 103 сторінках, ілюстрована 24 таблицями, 11 рисунками та 9 додатками. Список літератури включає 57 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ І АНАЛІЗУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ТА ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність фінансових результатів діяльності підприємства

Однією із основних цілей для функціонування суб'єкта господарювання є одержання економічних вигод від діяльності в тому числі отримання фінансового результату у вигляді прибутку. Чим прибутковіше працює підприємство, тим більше шансів у підприємства реалізувати усі необхідні процеси, цілком забезпечити власні потреби матеріальними та нематеріальними ресурсами та приростити власний капітал.

Звідси одним із основних завдань для подальшого дослідження факторів, що впливають на діяльність господарюючих фірм є визначення фінансових результатів у сфері економіки. Фінансові результати виступають ключовим критерієм, який дає можливість оцінити ефективність ведення господарської діяльності. Розрахунок фінансових результатів здійснюється через зіставлення витрат, які були понесені в поточному періоді із отриманими доходами цього ж періоду, адже, як відомо з економічної теорії, для того, щоб одержати доходи необхідно понести певні витрати. Наступним кроком є порівняння витрат із фактичною собівартістю продукції (робіт, послуг), а доходів і споживчою вартістю. Зрештою кінцевим результатом від ведення господарської діяльності суб'єкта господарювання буде виступати прибуток або збиток.

Щодо сутності категорії фінансові результати, то більшість науковців визначають її через основні функції, які вони виконують, а саме: стимулювання, накопичення та розподіл. Функція стимулювання проявляється тоді, коли керівник несе витрати під час збільшення величини заробітної плати працівникам з метою зацікавлення персоналу для старанного виконання своїх обов'язків. Функція накопичення стає очевидною

тоді, коли суб'єкт господарювання (у випадку одержання прибутку) починає накопичувати фінансові ресурси, розширювати матеріальну базу та збільшувати розмір власного капіталу, тобто покращувати стан та величину власних активів, а також проводити операції, пов'язані із збільшенням господарських засобів. Функція розподілу включає в себе дії пов'язані із розпорядженням грошовими коштами підприємства, наприклад, у разі отримання прибутку суб'єкту господарювання необхідно його розподілити між власниками, самим підприємством та державою відповідно до вимог чинного законодавства.

Сутнісні характеристики фінансових результатів досліджувалися ще із часів меркантилістів. У своїх працях західні меркантилісти зазначали що основне джерело накопичення багатства для держави становить зовнішня торгівля, а саме прибуток утворюється самостійно через сферу обігу і розраховується як результат торгової націнки на продукцію яка була продана у визначений період. Так, Т. Б. Ман у своїх наукових дослідженнях зазначав, що “нація не стає багатшою, коли щось споживається всередині країни; те, що один втрачає, інший виграє. Але все те, що вивозиться за кордон є, зрозуміло, прибутком” [1, с. 185]. Італійський дослідник А. Р. Серра визначав, що єдиним засобом збільшити грошові скарби країни є позитивний торговельний баланс [2, с. 178]. Голова департаменту фінансів у Франції Ж. Б. Кольбер пропонував “багато продавати сусідам та нічого в них не придбавати” [3, с. 143].

Той період російські економісти А. Л. Ордин-Нащокін та І. Т. Посошков вели політику протекціонізму та затверджували точки зору західних меркантилістів [4, с. 284]. Вони акцентували увагу на внутрішній торгівлі як одного із основних економічних інструментів які дадуть можливість державі також одержувати прибутки.

На противагу меркантилісти виступали фізіократи, які вбачали процес одержання прибутку не через сферу обігу продукції, а через сферу виробництва. Сама додаткова вартість на їхню думку вже й наявна в дар

природи причому це утворюється без людського втручання, саме по собі. Пізніше А. Н. Тюрго пропонує зовсім нове поняття капітал обґрунтовує можливість одержання прибутку суб'єктами господарювання не лише із сільського господарства, а також шляхом промислової діяльності [1, с. 452].

Детально економічна сутність фінансових результатів розглянуто та узагальнено у таблиці 1.1, де їх трактували у своїх наукових працях вчені-представники різних економічних шкіл.

Таблиця 1.1

**Підходи до визначення сутності “фінансові результати”
економічними школами**

Назва економічної школи	Визначення суті “фінансові результати”
Меркантилістична	Фінансові результати, які проявляються у вигляді прибутку, формуються в сфері обігу та торгівлі, які є джерелом багатства.
Фізіократична	Прибуток, як основна форма фінансових результатів, виникає за рахунок природної родючості землі, тобто аграрне виробництво являється основним джерелом багатства.
Класична	Формування фінансових результатів відбувається в сфері виробництва, а прибуток, як заробітна плата і рента, є частиною вартості, яка в свою чергу створюється працею.
Неокласична	Подвійне трактування: з одної сторони фінансові результати формуються за рахунок капіталу та є ціною даного виробничого фактору, з іншої – формуються за рахунок комплексу всіх задіяних виробничих факторів.
Інституціоналістична	Фінансові результати формуються під впливом різних суспільних неекономічних інститутів.
Теорія трудового доходу	Фінансовий результат (прибуток) є результатом діяльності і винагородою підприємця.
Марксистська	Додаткова вартість, яка створюється працею найманих працівників в процесі виробництва та реалізується через сферу обігу, є основним джерелом формування фінансових результатів.

Джерело: узагальнено автором на основі [5].

Отже, лівова частка шкіл ототожнювали поняття фінансові результати із явищем отримання прибутку про що говорять вище зазначені дані.

В сучасній економічній літературі існує безліч різноманітних думок та поглядів до характеристики сутності фінансові результати. Ось, наприклад, Бутинець Ф. Ф. визначає це як співставлення доходів та витрат підприємства відображених у звіті, тобто прибуток або збиток організації [6, с. 451].

Загородній А. Г. та Вознюк Г. Л. зазначають, що це різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час [7, с. 110].

Лондар С. Л. та Тимошенко О. В. присвоюють цьому поняттю інше значення, а саме визначають фінансові результати як приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період [8, с. 134], а ось Чебанова М. С. та Василенко С. С. дають визначення, що фінансові результати – це прибуток або збиток, одержаний від діяльності підприємства [9, с. 125].

На думку Опаріна В. М., фінансові результати – це зіставлення регламентованих податковим законодавством доходів і витрат, де перевищення доходів над витратами становить прибуток, зворотнє явище характеризує збиток [9, с. 127]. Грошова форма підсумків господарської діяльності організації або її підрозділів, виражена в прибутках або збитках – таке визначення цьому поняттю дає Мочерний А. Д. у своїй праці [10].

Пушкар М. С. зазначає це як прибуток або збиток, отриманий в результаті господарської діяльності [11, с. 453]. Близьким за сутністю є визначення Скасюка Р. В., який вважає, фінансовий результат якісним та кількісним показником результативності господарської діяльності підприємства [12, с. 108].

На думку Худолія Н. М., фінансові результати – це зіставлення доходів і витрат, регламентованих податковим законодавством [13, с. 230]. Доходи діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності – Ткаченко Н. М. дає таке визначення [14, с. 125].

Узагальнення визначення поняття “фінансові результати” наведено у Додатку А.

Ми погоджуємося із вище наведеними твердженнями, що фінансовий результат підприємства – це зіставлення доходів і витрат одного періоду з метою одержання якісної та кількісної характеристики функціонування суб'єкта господарювання, яке, в свою чергу, буде віддзеркалювати наявні

зміни у власному капіталі (у разі одержання прибутку – зростання величини власного капіталу, у випадку отримання збитку – його зменшення).

Таким чином, нами пропонується наступне визначення поняття фінансові результати, а саме – це показник, який дає якісну та кількісну характеристику діяльності підприємства та обчислюється шляхом зіставлення доходів отриманих в поточному періоді та понесених витрати даного періоду і відображає зміни у структурі власного капіталу суб'єкта господарювання.

В процесі функціонування суб'єкта господарювання виникають доходи і витрати від різних видів діяльності, а саме: фінансової, операційної та інвестиційної (рис. 1.1). Фінансові результати відображаються в розрахунках за допомогою рахунків, створених для кожного виду діяльності, оскільки це дозволяє охоплювати всі операції, здійснені в бізнесі.

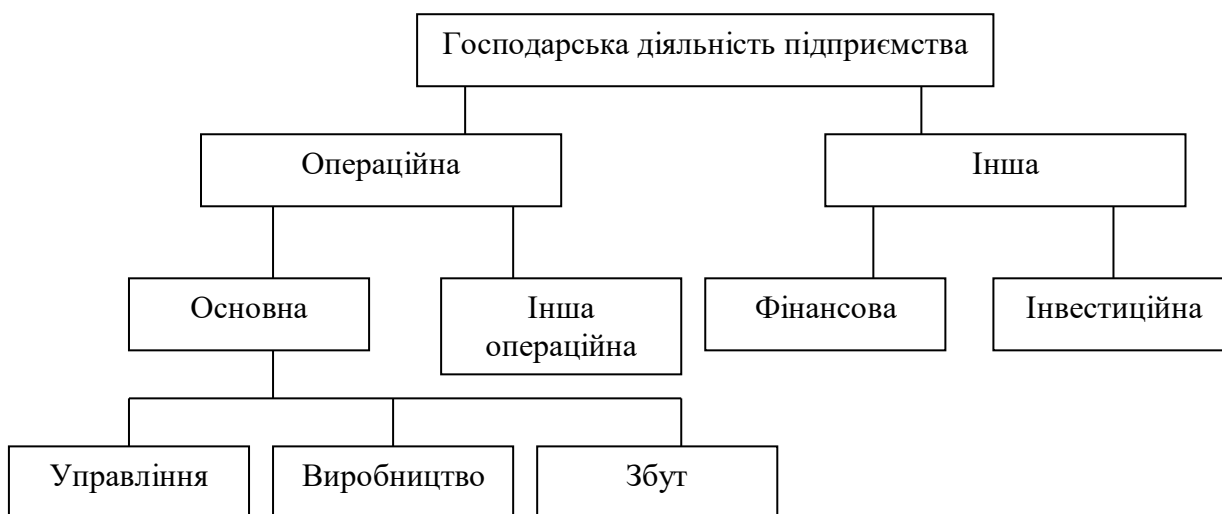

Рис. 1.1. Види діяльності підприємства

Джерело: сформовано автором.

Із вищенаведених даних слід зазначити, що для обчислення фінансового результату підприємства необхідно володіти даними щодо доходів і витрат відповідно до НПСБО-1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”:

– доходи це зростання рівня економічних вигод через надходження активів або зниження величини які згодом призводять до зниження частки власного капіталу (за винятком зростання капіталу за рахунок внесків власників);

– витрати це зменшення рівня економічних вигод через вибуття активів або зростання величини зобов'язань що призводять до зменшення частки власного капіталу (за винятком зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілення між власниками) [15].

Таким чином будь-яка особа, яка веде підприємницьку діяльність має за головну мету одержати фінансовий результат – прибуток. Взагалі цілий цикл функціонування суб'єкти господарювання буде полягати у зростанні прибутковості або хоча б утримання його стабільного рівня. Це пов'язано із тим, що підприємство отримує тоді можливість збільшити масштаб власного виробництва та стан на подальше успішне функціонування. Прибуток слугує індикатором, який характеризує всі види діяльності суб'єкта господарювання та надає можливість керівникам точно визначити наступну стратегію розвитку кредитну політику обсяги виробництва та інше. Тому слід розмежовувати дане економічне твердження більш детально.

Власне, поняття прибуток витримав несамовито у науковому середовищі та з часом вчені зійшлися на думці що це одна із потрібних та головних умов ведення фінансово-господарської діяльності підприємством. Тому що він представляє собою величину де доходи переважають над витратами. Проте, М. А. Проданчук стверджує, що “прибуток – це винагорода за здібність в управлінні фірмою та за впровадження нововведення у виробництво” [16, с. 40].

А ось О. В. Будько підкреслює, що “прибуток – це величина, яка виникає у сфері виробництва, є приростом власного капіталу, обумовленого наявністю підприємницької ініціативи, поєднанням різних факторів виробництва, виправданим ризиком, впровадженням технічних удосконалень

та інновацій і визначається шляхом вирахування із суми отриманих доходів суми понесених витрат” [17, с. 25].

Слід зазначити єдиної думки з даного приводу не існує. Однак усі вони мають право на життя та вважається об'єктивними та раціональними.

Таким чином, проаналізувавши вище подано інформацію, систематизувавши та узагальнивши її, можна зробити висновок, що прибуток являє собою економічну винагороду підприємця за здійснені у процесі фінансово-господарської діяльності ним операції із визначення усіх ризиків та застосування інновацій, а також розрахунково-позитивний результат, який обчислюється шляхом порівняння доходів і витрат підприємства. Прибуток слід розглядати як головний важіль що стимулює розвиток підприємництва. На практиці наявні безліч випадків, особливо за сучасних нестабільних умов, коли, навпаки, витрати перевищують доходи і утворюється нове економічне явище – збиток.

Якщо порівнювати дві категорії прибуток і збиток, то остання досліджується вченими та науковцями не так широко та поглиблено. Хоча поняття збиток не заслуговує на таке апатичне ставлення. Більше вчених стверджують що збиток є паралельним двійником прибутку і утворення їх сутності здійснюється за ідентичною схемою (зіставлення розміру доходів та витрат), однак підсумок останнього негативний.

Звідси випливає що фінансові результати це прибуток або збиток який утворюється під час ведення господарської діяльності суб'єкта господарювання.

У міжнародній в практиці бухгалтерського обліку виділяють три позиції трактування фінансового результату а саме:

– перша включає в себе високу розрахунку фінансового результату через різницю чистих активів підприємства на протязі звітного періоду. Свою чергу чисті активи підприємства розраховується шляхом віднімання загальної величини майна підприємства від загальної заборгованості та додаткових внесків власників;

- друга позиція відображає визначення фінансових результатів через зіставлення доходів і витрат на протязі одного звітного періоду;

- третя позиція полягає у використанні фінансових результатів шляхом віднімання від власного капіталу на початок звітного періоду розмір власного капіталу на кінець звітного періоду.

Зазвичай найбільш широко вживаною є друга позиція відповідно до якої доходить зіставляють із витратами а подальші фінансовий результат коригують на величину зміни залишків запасів та незавершеного виробництва. Таке визначення фінансових результатів є наявне у національній системі бухгалтерського обліку.

У вітчизняній практиці бухгалтерського обліку виділяються кошти та підходів щодо визначення фінансових результатів, а саме економічні управлінський та податковий (рис. 1.2).

Економічний підхід є одним із найважливіших аспектів, тому що саме завдяки його сприйняття, дає змогу підприємцям одержати необхідний позитивний фінансовий результат – прибуток. Фінансовий результат обчислюється як зведений підсумок фінансово-господарської діяльності за визначений період (прибуток або збиток) здійснює кількісні зміни у структурі власного капіталу.

Управлінський підхід розмежовує додатково фінансовий і управлінський результат:

- у фінансовому розумінні фінансовий результат бухгалтерські працівники обчислюють в загальному по усій фінансово-господарській діяльності підприємства за обраний період;

- в управлінському розумінні працівники бухгалтерії визначають фінансовий результат окремо по кожному сектору бізнесу, центру відповідальності, виробу тощо – тобто досить детально проводять усі аналітичні обчислення [18, с. 193].

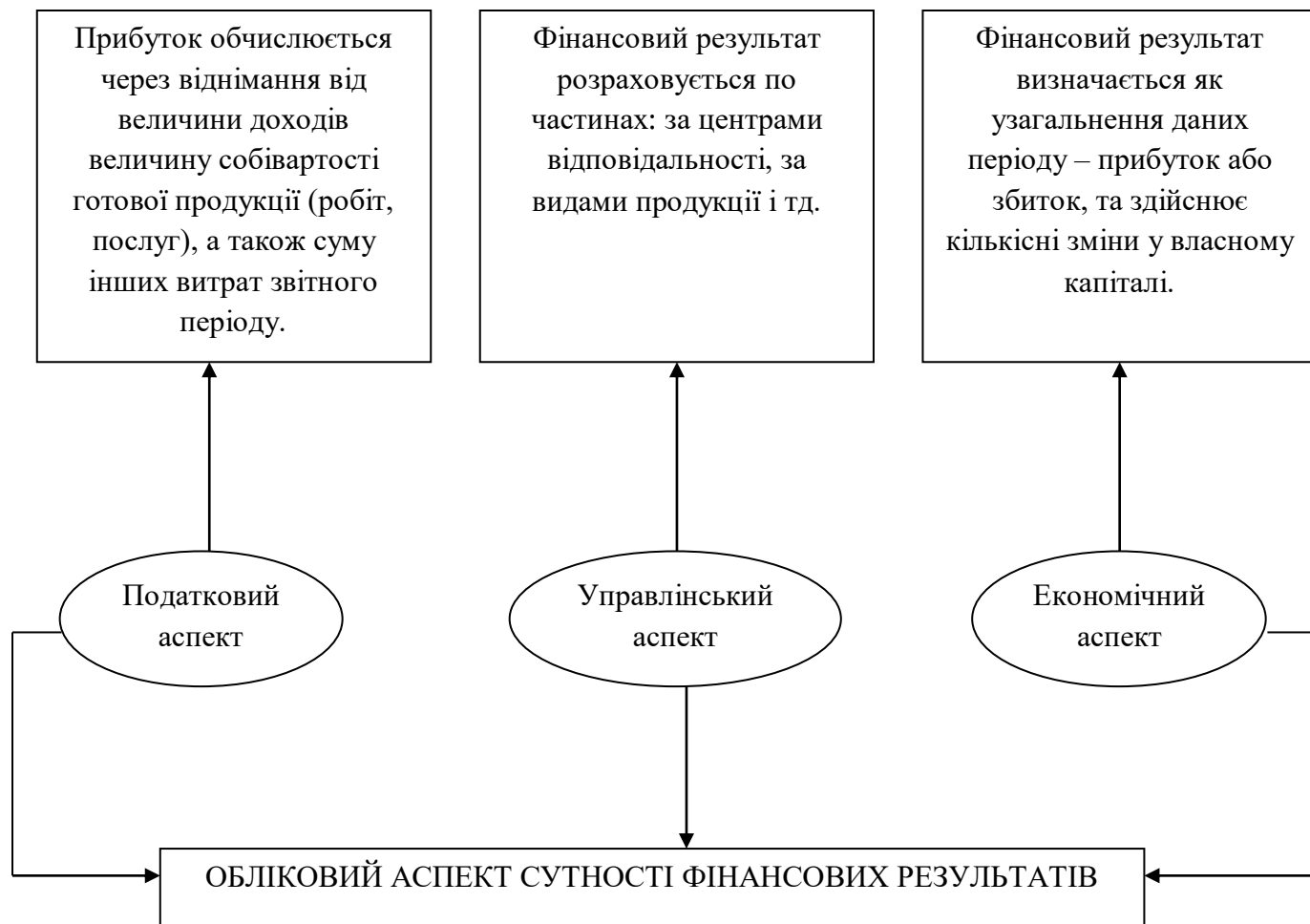

Рис. 1.2. Підходи до визначення сутності фінансових результатів

Джерело: сформовано автором.

Податковий підхід ототожнює фінансові результати і прибуток. Прибуток дорівнює різниці загальної величини доходів звітного періоду та розміру собівартості готової продукції (робіт послуг), а також інших витрат цього ж періоду.

Отже, доходи та витрати визнаються в бухгалтерському обліку під час їх виникнення, що не залежить ні від періоду отримання грошових коштів, ні від їх виплати. В кожного підприємства процес одержання позитивного фінансового результату діяльності індивідуальний та означає його визнання на ринку суспільством або підсумовування результатів за продаж та виробництво готової продукції наданих послуг чи виконаних робіт. За таких умов кінцевим фінансовим результатом буде з'являтися залишок в кінці звітного періоду який формується під час зіставлення величини усіх доходів

які одержані під час продажу готової продукції (робіт, послуг) та розміру витрат понесених для їх виробництва та реалізації.

Для державних органів влади кінцевий фінансовий результат діяльності суб'єкта господарювання буде являтися величиною податку яка знаходиться в його структурі. Під час ведення основної діяльності фінансові результати підприємства обчислюється за принципом нарахування та відповідності доходів і витрат, які визначаються на підставі виручки від реалізації товарів. Чистий фінансовий результат від фінансово-господарської діяльності підприємство одержить коли отримує з його складу суми собівартості та непрямих податків. Кінцевий фінансовий результат діяльності суб'єкта господарювання може бути виражений у формі прибутку або збитку і є підсумовуючим показником для усіх видів діяльності підприємств.

1.2. Рівні нормативно-правового регулювання обліку і аналізу фінансових результатів

Будь-який елемент підприємницької діяльності вимагає контролюючих та регламентуючих дій зі сторони держави, а також підтвердження на світовому рівні, а система обліково-аналітичного забезпечення доходів, витрат та фінансових результатів суб'єкта господарювання в трансформаційних процесах економіки не може раціонально функціонувати без відповідної нормативно-правової бази, а зміст фінансових результатів неможливо рівнозначно проаналізувати та вивчити без оцінки належного нормативно-правового забезпечення. Дане забезпечення розроблялося більше двадцяти років і воно знаходиться в процесі безперервних змін, на які мають вплив безліч факторів, а саме політичних, економічних, соціальних, інтеграційних та інших.

Затверджені законодавчі акти, які чинні на території України, направлені, перш за все, забезпечення процесу регулювання бухгалтерського обліку та регламентації економіко-правових відносин суб'єкта

господарювання з державою, з іншими організаціями та підприємствами, з трудовим персоналом. Тому основним завданням є вивчення нормативно-правових актів з обліку і аналізу витрат, доходів та фінансових результатів діяльності суб'єкта господарювання.

До головних видів нормативно-правового регулювання обліку і аналізу фінансових результатів, слід виокремити: Податковий кодекс України, Господарський кодекс України, Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”, постанови та рішення Кабінету Міністрів України, різного виду накази, розпорядження, роз'яснення міністерств та відомств, Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 (НП(С)БО) “Загальні вимоги до фінансової звітності”, положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 (П(С)БО) “Запаси” (в розділі списання запасів на виробничі витрати), П(С)БО 15 “Дохід”, П(С)БО 16 “Витрати”, П(С)БО 31 “Фінансові витрати”, а також для підприємств, які провадять свою діяльність за міжнародними стандартами бухгалтерського обліку: МСБО 1 “Подання фінансової звітності”, МСБО 2 “Запаси”, МСБО 18 “Дохід”, МСБО 23 “Витрати на позики”, Плани рахунків бухгалтерського обліку; Наказ про облікову політику.

Правові засади регламентування процесу організації і ведення бухгалтерського обліку та формування фінансової звітності в Україні визначено Законом України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” [19]. Під дію даного закону підпадають всі фізичні особи-підприємці та юридичні особи різних організаційно-правових форм, а також підприємства іноземних власників, які ведуть свою господарську діяльність на території України та подають фінансову звітність згідно вимог чинного законодавства. Закон також слугує фундаментом для формування методологічних засад збору, систематизації та узагальнення даних стосовно господарських операцій.

В Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” вказано, що державні Положення (стандарти) бухгалтерського

обліку мають пряму залежність від міжнародних стандартів бухгалтерського обліку, ґрунтуються на їх основі та не суперечать їм. Це говорить про те, що майже кожне національне П(С)БО опирається на певне МСБО та МСФЗ. Наприклад, П(С)БО 15 “Дохід” ґрунтується на МСБО 18 “Дохід”. Однак, щодо П(С)БО 16 “Витрати”, то дане положення не має аналогів у міжнародній діяльності та повністю відповідає вимогам національної практики.

Мету, структуру та принципи формування фінансової звітності, а також основні вимоги до створення і розкриття її складових структуризовано та викладено у НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”. Стандарти цього Положення використовують до процесу формування фінансової звітності суб’єктів господарювання, установ та інших юридичних осіб будь-яких форм власності (окрім бюджетних підприємств та установ, що згідно із чинним законодавством формують фінансову звітність відповідно до міжнародних стандартів фінансової звітності) та консолідованої фінансової звітності [15].

Основною при розрахунку фінансового результату діяльності суб’єкта господарювання є розгорнута та правдива інформація про витрати та доходи, бухгалтерський облік яких регулюють П(С)БО 15 “Дохід” і П(С)БО 16 “Витрати”. Дані Положення виокремлюють методологічні основи створення в обліку даних про витрати та доходи суб’єкта господарювання і їх відображення у фінансовій звітності. Також у П(С)БО виокремлюють основні умови визнання, класифікації та оцінки витрат та доходів. Дана інформація допомагає користувачам фінансової звітності зіставляти, аналізувати та передбачати витрати та доходи суб’єкта господарювання, вивчати його рентабельність, ліквідність, платоспроможність, а також проводити оцінку фінансових результатів в часі та знаходити причини відхилень [20].

Слід констатувати, що в Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” є безліч непогодженостей. Ловінська Л.Г. та Стефанюк І.Б. зазначають, що даний закон не відповідає на всі питання,

наприклад, що таке державне регламентування ведення бухгалтерського обліку чи які елементи належать до національної системи, яка взаємозалежність між ними, а також яка їх ієрархічна структура [21, с. 59]. Підсумком не регламентованості на практиці проблемних питань щодо відповідальності обліку за створення та реалізації методичного забезпечення, недосконалість у сфері єдиних підходів до регламентування розв'язку проблем бухгалтерського обліку усіх сфер діяльності.

Основним інструментом впровадження методів та реалізації принципів обліку є План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [22]. Саме ним регулюється ідентичність формування господарських операцій, акумулювання облікових даних, потрібної для обчислення фінансового результату від ведення господарської діяльності підприємства, формування фінансової звітності, а також здійснення на її основі економічного аналізу. Також з метою обліку витрат, доходів та фінансових результатів діяльності Планом рахунків визначено рахунки класу 7 “Доходи і результати діяльності”, 8 “Витрати за елементами” та 9 “Витрати діяльності” [22].

Для кращого трактування, з якою метою потрібні той або інший рахунок в Плані рахунків бухгалтерського обліку, яка інформація на них відображається та як вони взаємоузгоджуються, призначена Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій [23]. Інструкція дає коротку характеристику всіх синтетичних рахунків та їх субрахунків, досліджено їхнє призначення та структуру, відображено порядок ведення обліку типових господарських операцій. Зокрема, в Інструкції, вказано, що рахунки обліку класу 7 створені для систематизації та накопичення даних про доходи від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єкта господарювання; рахунки класу 8 за своєю сутністю вважаються транзитними та застосовуються для систематизації та накопичення даних про витрати суб'єкта господарювання протягом обраного

звітний періоду, а рахунки 9 класу використовуються з метою узагальнення інформації про витрати операційної, фінансової та інвестиційної діяльності.

Господарський кодекс України регламентує відносини утворені між суб'єктами господарювання під час здійснення господарської діяльності. Нормативно-правовий акт застосовується з метою виокремлення правового фундаменту господарської діяльності суб'єкта господарювання. Дохід відповідно до Концептуальної основи складання та подання фінансової звітності виокремлюється як зростання рівня економічних вигод протягом облікового терміну у вигляді зростання або надходження корисності активів або зниження рівня зобов'язань, яке призводить до зростання власного капіталу, окрім винятків, що пов'язані із внесками учасників власного капіталу [24].

Витратам не виділено окремий міжнародний стандарт на відміну від доходів, тому відповідно до НП(С)БО 1 витрати – це зниження економічних вигод протягом звітного періоду, що здійснюється у вигляді відтоку чи зменшення активів чи зростання зобов'язань, в результаті чого відбувається зменшення капіталу, не пов'язаних з його розподілу між учасниками акціонерного капіталу [15].

Відповідно до МСБО 18 “Дохід” дохід являє собою валове надходження економічних вигод на протязі певного терміну, яке з'являється в результаті звичайної діяльності підприємства, коли власний капітал збільшується в підсумку цього надходження, а не в підсумку внесків учасників власного капіталу [25, с. 18].

Відповідно до Концептуальної основи складання та подання фінансової звітності витрати можна визначити як сумування збитків та витрат, що з'являються при діяльності суб'єкта господарювання [24]. МСБО 1 “Подання фінансової звітності” відображає підстави подання фінансової звітності з метою подальшого порівняння з фінансовою звітністю підприємства за минулі періоди, а також з фінансовою звітністю інших суб'єктів господарювання [26]. За допомогою нього регламентуються загальні вимоги

стосовно процесу подання фінансової звітності, вказівки стосовно її змісту, а також вимоги щодо її структури.

МСФЗ є ефективним важелем зростання рівня зрозумілості та достовірності інформації, створюють відповідні основи визнання витрат і доходів, проведення аналізу стану та структури активів і зобов'язань, що дає можливість раціонально усвідомлювати та виключити наявним ризикам суб'єкта господарювання, а також порівняти ефективність здійснених господарських процесів для оцінки перспективного потенціалу та прийняття управлінських рішень.

Нормативно-правове регулювання в Україні можна представити у вигляді шістьох рівнів. кожен з яких включає в себе певний набір розпорядчих документів (рис. 1.3):

Рис. 1.3 Рівні нормативно-правового регулювання обліку і аналізу фінансових результатів в Україні

Джерело: сформовано автором.

В загальному нормативно-правове регламентування ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності здійснюється для:

- формування єдиних правил ведення бухгалтерською обліку та складання фінансової звітності, що є обов'язковими для всіх підприємств, гарантують і захищають інтереси користувачів;
- удосконалення бухгалтерського обліку та фінансової звітності [27, с. 18].

Нормативно-правове регламентування бухгалтерського обліку включає в себе забезпечення всім необхідним доступом користувачів до інформації, що дає характеристику про загальний фінансовий стан і результати діяльності підприємства. Будь-який з рівнів нормативного регулювання містить той перелік нормативів, що на певному етапі допомагають гармонійному функціонуванню господарським процесам бухгалтерського обліку на загальнодержавному рівні. Зокрема, якщо взяти до відома МСБО, то витрати і доходи визначаються як складова елементу фінансової звітності відображеного на рис. 1.4.

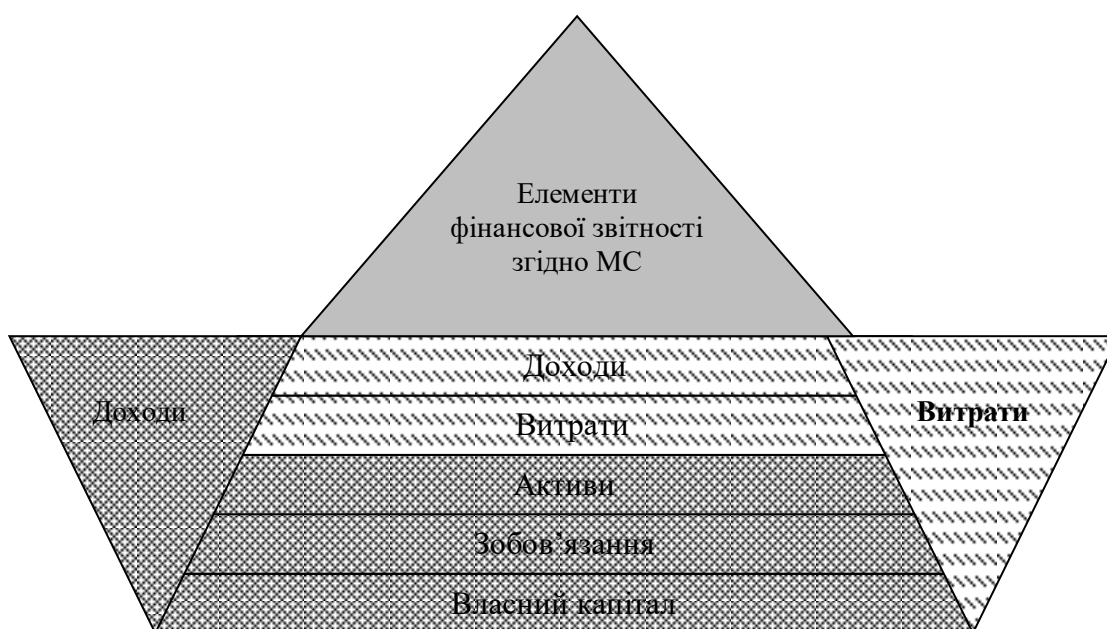

Рис. 1.4 Елементи фінансової звітності згідно міжнародних стандартів (МС)

Джерело: сформовано автором.

Можна визначити, що інформаційні дані у Балансі та Звіті про прибутки та збитки надсилається виходячи із здогадки, що суб'єкт господарювання не має ніякого нахилу та необхідності ліквідуватися чи значно зменшити масштаби власної діяльності (рис. 1.5).

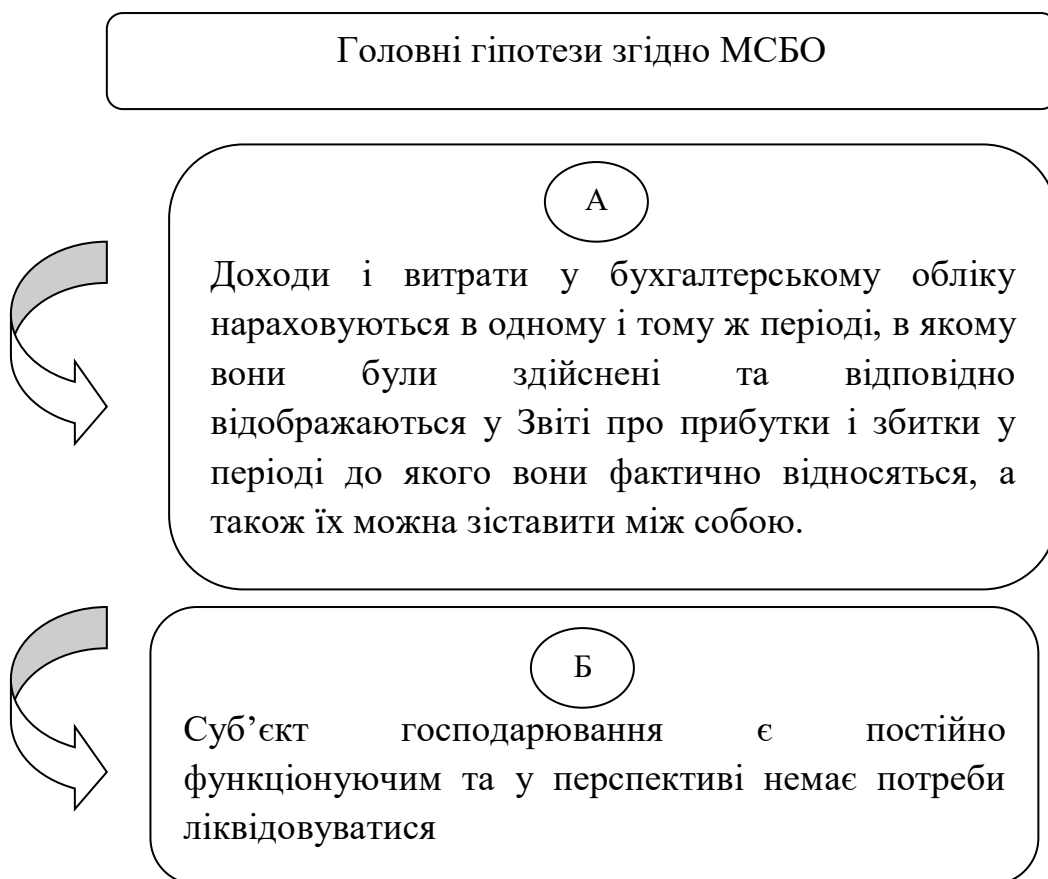

Рис. 1.5 Головні гіпотези згідно МСБО

Джерело: сформовано автором.

Аналіз складових фінансової звітності являється процедурою обчислення величини потоків грошових коштів суб'єкта господарювання згідно якої вони визнаватимуться та визначатимуться у решту форм звітності. Інформація щодо величини витрат чи доходів, збитків чи прибутків згідно міжнародних стандартів охоплює усі форми звітності, проте найбільш чітко зображено у Звіті про прибутки та збитки. Використання МСФЗ включає в себе перелік переваг, а саме:

– дає можливість зіставити дані звітності з даними інших підприємств;

- забезпечує прозорість інформації;
- допомагає залучати іноземні позики та інвестиції, захоплення світових ринків збуту;
- зумовлює вищий рівень довіри зі сторони ймовірних іноземних інвесторів;
- допомагає одержати потрібну інформацію з метою прийняти рішення.

Таким чином, з виходячи із зацікавленостей суспільства слід зробити висновок, що необхідно формувати єдину систему зрозумілих та обґрунтованих нових стандартів бухгалтерського обліку, які будуть зручними для використання та включати положення національних та Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Тому що застосування МСФЗ допоможе національним фірмам, які мають власні інтереси на світовому ринку, надати існуючим та ймовірним інвесторам, партнерам, кредиторам та іншим зацікавленим користувачам точну інформацію стосовно власної діяльності, насамперед це відноситься до інформаційних даних щодо фінансових результатів.

1.3 Поняття ділової активності суб'єкта господарювання та значення її показників у системі комплексного економічного аналізу

Сучасний соціально-економічний стан негативно впливає на перспективу розвитку підприємств в Україні та їх фінансовий стан, в тому числі, й на ділову активність, наприклад: зменшується величина виробництва, банківська система набуває нестабільного характеру, починається процес знецінення валюти. При зародженні економічних проблем, а також дефіциту ресурсів, з'явилася потреба у зіставленні одержаних фінансових результатів із понесеними, різними за економічною природою витратами: трудовими, матеріальними та фінансовими.

Так, головним інструментом для аналізу активності підприємства та його середовища функціонування, є оцінка ділової активності, яка дасть можливість суб'єкту господарювання реально виокремити результати фінансової діяльності, а також здійснити прогноз щодо перспективи розвитку підприємства. Таким чином, в період економічної кризи та посиленої конкуренції, ділова активність підприємства являє собою механізм, що знижує можливість настання ризиків та несприятливих подій з метою успішного функціонування суб'єкта господарювання.

Трансформації, які зараз здійснюються на ринку, зобов'язують до точного регулювання діяльності підприємства та аналізу його ділової активності. Це можливо реалізувати лише за умови розгорнутого вивчення ефективності застосування усіх, вище зазначених, видів ресурсів. Протягом XX століття терміну “ділова активність підприємства” економічна наука не приділяла достатньої уваги і не розглядала його як особливий критерій соціально-економічних відносин [28, с. 98].

В кінці 90-х років, в нашій державі почала активно розвиватися підприємницька діяльність, а також почали зароджуватися такі поняття як діловий ризик та діловий крах, уникнення від яких потребує від підприємців певного порядку точних дій, в таких у мовах появився й термін “ділова активність підприємства”. Ця концепція перейшла від зарубіжної практики до внутрішньої економічної теорії, і в результаті відбувся перехід до більш широких економічних реформ та ринкової економіки. Ведення господарської діяльності у високорозвинених торгових країнах визначається на мікро- та макрорівнях, таких як США.

Мікроекономічний підхід – це раціональний процес управління господарською діяльністю та бізнесовими процесами підприємства, направлений на забезпечення зростання прибутковості суб'єкта господарювання, ефективне використання різних видів ресурсів та збільшення рівня зайнятості, головною метою якого є зробити компанію конкурентоспроможною та створити інноваційний та інвестиційний

потенціал. При макроекономічному підході, ділова активність визначається як комплексна ознака, що відображає всі зусилля суб'єкта господарювання в різних сферах діяльності однієї і тієї ж організації, для досягнення бажаних цілей та динамічного зростання рівня рентабельності.

Сьогодні не існує єдиної точки зору, яку різні вчені використовували б для опису терміна “ділова активність підприємства”. Так, Г.Ю. Ткачук вважає, що ділова активність – це економічна категорія, яка характеризує економічну діяльність підприємства з точки зору його внутрішньої трансформації та проявляється через зміну інтенсивності його участі [29, с. 89].

Іншу точку зору на трактування цієї сутності має М.І. Петренко, основними якісними та кількісними критеріями ділової діяльності компанії є широта ринків збуту продукції, включаючи наявність експорту, репутацію компанії, рівень основних економічних показників, які описують стан господарської діяльності, забезпечення їх темпів зростання, рівень ефективності використання ресурсів (капіталу), стійкість економічного росту [30, с. 29].

Шеремет О. О. та Мец В. О. зазначають ділову активність як зусилля, які підприємство докладає для виходу на ринок продукції, праці, капіталу, а під час аналізу фінансово-господарської діяльності цей термін застосовується для характеристики поточної виробничої і комерційної діяльності [31, с. 54].

Вчорашня І. С. вказує, що ділова активність підприємства – це економічна категорія, яка характеризує економічну діяльність підприємства з позицій внутрішніх його змін і виявляється через зміну її інтенсивності у часі [32, с. 63].

На думку Т.П. Куриленко, процес ділової активності підприємства спрямований на забезпечення розвитку підприємства, збільшення трудової зайнятості й ефективне використання всіх видів ресурсів з метою досягнення ринкової конкурентоспроможності й формування сучасного інноваційно-

інвестиційного потенціалу суб'єктів ринкових відносин і національної економіки загалом [33].

Л.О. Коваленко та Л.М. Ремньова вважають, що ділова активність підприємства – це комплексна характеристика, яка втілює різні аспекти діяльності підприємства і визначається такими критеріями, як місце підприємства на ринку, репутація, інноваційно-інвестиційна діяльність, конкурентоспроможність [34, с. 300].

Л.М. Мешкова зазначає, що термін “ділова активність” можливо застосовувати під час аналізу різноманітних подій, явищ та станів суб'єкта господарювання з усіх позицій:

- як спроможність бізнесменів, підприємців;
- для характеристики економічного стану держави, стадій економічного циклу;
- як циклічний процес під час здійснення маркетингової діяльності;
- як опис ринку збуту (величину замовлень, стан розрахунків);
- для аналізу економічного стану корпорацій: відкриття філій, відділень;
- у фінансовій оцінці підприємства на підставі сукупності коефіцієнтів [35, с. 107].

Загалом ділова активність підприємства віддзеркалює результати фінансово-економічної ситуації, яка формується під впливом зовнішніх та внутрішніх чинників (рис 1.6).

Таким чином, можна узагальнити, що ділова активність суб'єкта господарювання – це складна системна, яка описує якісні та кількісні показники діяльності господарюючого суб'єкта, що віддзеркалює рівень виконання плану, комплекс зусиль направлених на підвищення рівня рентабельності суб'єкта господарювання та ефективність застосування різноманітних видів ресурсів. Ділова активність суб'єкта господарювання є основним показником, що дає характеристику рівню розвитку відносин, прозорості усіх дій, відкритості усіх бізнес-процесів, відповідності законодавству.

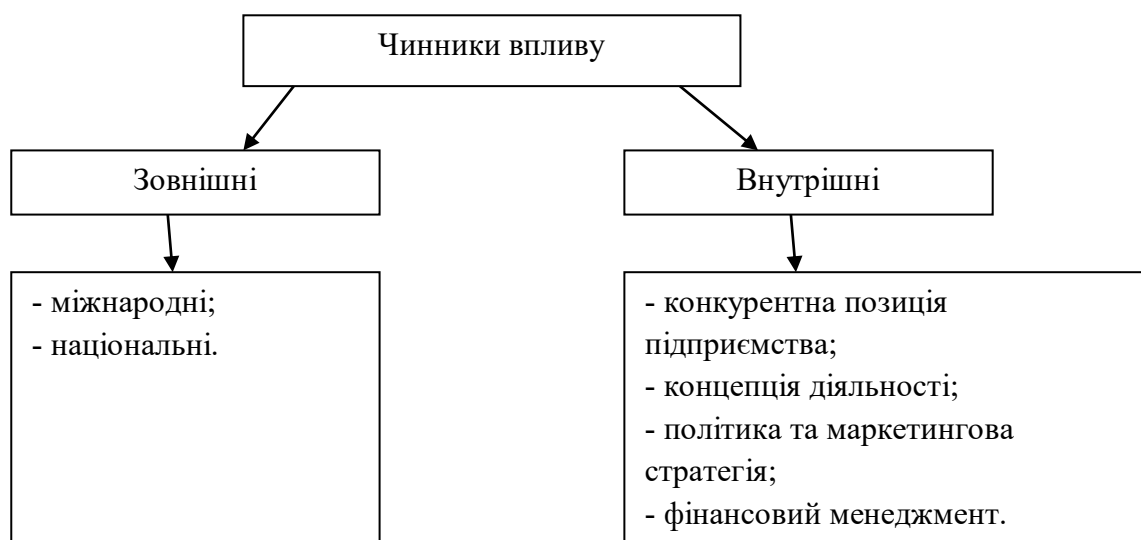

Рис. 1.6. Чинники впливу на ділову активність підприємства

Джерело: сформовано автором.

Оцінка ділової активності суб'єкта господарювання є доволі важливим процесом на підприємстві та здійснюється із витримкою певних етапів (рис. 1.7).

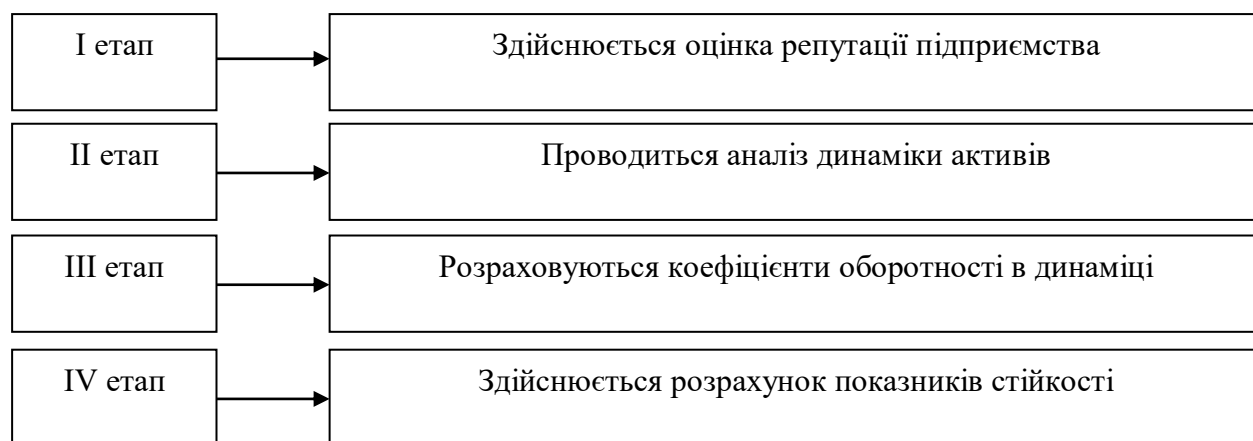

Рис. 1.7. Етапи проведення оцінки ділової активності підприємства

Джерело: сформовано автором.

Таким чином, на першому етапі аналізу ділової активності компанії повинна бути проведена оцінка репутації суб'єкта господарювання, його ринкової діяльності, ринку збуту тощо. Другий етап передбачає аналіз

динаміки стану та структури активів суб'єкта господарювання, зокрема оборотних, в тому числі власні, крім того величину запасів; їх джерела фінансування; зміни у структурі фінансових результатів на всіх етапах формування (валовий прибуток, операційний прибуток та чистий прибуток). На третьому етапі проводиться розрахунок товарообігу за певний час із використанням коефіцієнтів оборотності та здійснюється їх оцінка. І на четвертому етапі слід обчислити показники стабільності компанії.

Оцінка ділової активності суб'єкта господарювання проводиться за показниками, які можна розділити на якісні та кількісні. Якісні показники включають:

- ширину товарних ринків;
- конкурентоспроможність продукції і компаній в зарубіжних і вітчизняних ринках;
- діловий імідж компанії;
- присутність постійних постачальників та споживачів.

Кількісні показники включають:

- абсолютні показники: величину реалізованої продукції, прибутку, активів;
- відносні показники: вказують на ефективність використання усіх видів ресурсів.

Використовуючи результати аналізу ділової активності, можна підвищити рівень прибутковості компанії, збільшити ефективність виробничо-господарської діяльності компанії та отримати конкурентну перевагу на ринку, де діє суб'єкт господарювання. Однак кожна компанія потребуватиме індивідуального підходу до сегментації та об'єднання методів вимірювання ефективності ведення господарської діяльності. Тому слід поєднати при аналізі елементи якісних і кількісних показників [36, с. 141].

Проведення розрахунків індикаторів ділової активності здійснюється за допомогою наступних формул (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Формули обчислення показників ділової активності суб'єкта
господарювання**

Показники	Формули
Коефіцієнт оборотності активів	$\frac{\text{чиста виручка від реалізації продукції}}{\text{середньорічну суму активів}}$
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	$\frac{\text{чиста виручка від реалізації продукції}}{\text{середньорічну суму дебіторської заборгованості}}$
Коефіцієнт оборотності виробничих запасів	$\frac{\text{чиста виручка від реалізації продукції}}{\text{середньорічну суму запасів}}$
Фондомісткість	$\frac{\text{середньорічна сума основних засобів}}{\text{чисту виручку від реалізації продукції}}$
Фондовіддача	$\frac{\text{чиста виручка від реалізації продукції}}{\text{середньорічну суму основних засобів}}$
Період погашення дебіторської заборгованості	$\frac{360}{\text{коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості}}$
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	$\frac{\text{чиста виручка від реалізації продукції}}{\text{середньорічну суму кредиторської заборгованості}}$
Період обороту запасів	$\frac{360}{\text{коефіцієнт оборотності виробничих запасів}}$
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$\frac{\text{чиста виручка від реалізації продукції}}{\text{середньорічну суму власного капіталу}}$
Період погашення кредиторської заборгованості	$\frac{360}{\text{коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості}}$
Продуктивність праці	$\frac{\text{обсяг виробленої або реалізованої продукції одним працівником}}{\text{середньооблікову кількість працівників}}$
Коефіцієнт стійкості економічного зростання	$\frac{\text{чиста виручка від реалізації продукції} - \text{виплачені дивіденди}}{\text{середньорічну суму власного капіталу}}$

Таким чином, використовуючи вищеописані показники в таблиці, можна здійснити оцінку ділової активності, тобто дослідити різні можливості для компанії мобілізувати фінансові потоки з різних джерел, які необхідно ефективно використовувати для забезпечення збільшення рівня прибутку та власного капіталу.

Висновки до розділу 1

Аналізуючи ключові моменти для проектування та визначення тлумачення фінансових результатів, ми можемо зробити висновок, що фінансові результати – поняття неоднозначне. Визначено, що фінансові результати – це зіставлення доходів і витрат одного періоду з метою одержання якісної та кількісної характеристики функціонування суб'єкта господарювання, яке, в свою чергу, буде віддзеркалювати наявні зміни у власному капіталі (у разі одержання прибутку – зростання величини власного капіталу, у випадку отримання збитку – його зменшення).

Одним із головних законодавчих актів, що регулює облік та аналіз фінансових результатів, а також здійснює розподіл прибутку являється Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні”. Даний закон забезпечує правову основу організації, регулювання, обліку та формування фінансової звітності в державі. Цей нормативно-правовий акт розповсюджується на всі юридичні особи, сформованих згідно із законодавством України, незважаючи на їх організаційно-правову форму та форму власності, а також на репрезентації іноземних фінансових та економічних установ, які зобов’язані вести фінансову звітність та подавати її згідно із чинним законодавством країни.

Оцінка ділової активності компанії дозволяє вивчити ефективність прийняття рішень і, отже, оцінку ефективності управління. Ділова активність суб'єкта господарювання – це складна системна, яка описує якісні та кількісні показники діяльності господарюючого суб'єкта, що віддзеркалює рівень виконання плану, комплекс зусиль направлених на підвищення рівня рентабельності суб'єкта господарювання та ефективність застосування різноманітних видів ресурсів. Застосування на практиці результатів оцінки підприємницької діяльності до суб'єкта господарювання допоможе поліпшити фінансово-господарську діяльність та отримати конкурентну перевагу в сегменті ринку, де функціонує конкуренція.

РОЗДІЛ 2

ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ПрАТ “ШКІРЯНИК”

2.1 Організація обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”

Організація бухгалтерського обліку являє собою процес формування системи обліку із постійним зростанням ступеня її організованості. Також даний термін слід виокремити як ціленаправлену діяльність пов’язану із формуванням та вдосконаленням механізму ведення бухгалтерського обліку менеджерами різних рівнів управління суб’єктом господарювання для забезпечення інформативними даними усіх користувачів.

Формування організації процесів ведення бухгалтерського обліку на підприємстві включає наступні складові елементи:

- організаційний (дозволяє створити заходи, які допомагають налагодити роботу облікового апарату);
- методичний (формує вибірку із певних прийомів та методів, які суб’єкт господарювання буде застосовувати під час здійснення підприємницької діяльності);
- технічний (включає в себе визначення форми бухгалтерського обліку).

Щодо організації обліку в частині фінансових результатів, то дана тема є завжди актуальною для дослідження різними науковцями та практиками у всіх галузях, в яких функціонує суб’єкт господарювання. Щоб керівник бізнесу або інший менеджер ухвалив ефективне рішення, інформативні дані про фінансові результати повинні бути точними, своєчасними, надійними та швидкими [37, с. 269]. Тому що сам фінансовий результат являється досить вагомим показником, оскільки всі користувачі бухгалтерської інформації звертають на це увагу, так як його дані дають конкретне визначення про результати діяльності бізнесу в цілому.

В обліку витрати та доходи відображаються відповідно до певного ряду нормативно-правових документів, законодавчо затверджених на державному рівні. Однією з найважливіших характеристик групування доходів, витрат та фінансових результатів є вид діяльності, де вони виникають, про що описано в першому розділі дипломної роботи.

Основним економічним результатом діяльності суб'єкта господарювання є позитивний кінцевий результат – прибуток. Саме прибуток включає найважливіші фінансові ресурси підприємства, різні науково-технічні розробки, в частині виготовлення виробів та вдосконалення матеріально-технічної бази. Кожний суб'єкт господарювання намагається збільшити свої фінансові результати до максимального рівня.. Зростання рівня прибутковості призводить до задоволення матеріальних, духовних та соціальних потреб управлінців та службовців і є підставою для продовження постійних операцій підприємства. Тому однією з найважливіших функцій бухгалтерського обліку є визначення своєчасних та правдивих фінансових показників діяльності установи [38, с. 123].

Вивчення особливостей обліку фінансових результатів проведено на прикладі діяльності Приватного акціонерного товариства “Шкіряник”, де є всі можливості для дослідження вищенаведених завдань.

Зазначена компанія являється юридичною особою, має автономний баланс, відкритий поточний банківський рахунок, печатки, штампи та інші деталі, визначені законодавством. Основним розпорядчим документом фірми є статут. Основне завдання компанії – це одержання прибутку. Згідно із Статутом підприємства – пріоритетним видом діяльності ПрАТ “Шкіряник” є виготовлення шкіряних деталей та виробів, а також подальше їх оздоблення.

На ПрАТ “Шкіряник” бухгалтерський облік здійснюється за допомогою використання спеціального програмного продукту по веденню обліку, а саме 1С: “Бухгалтерія 1.2”, що частково автоматизує роботу облікового апарату. Застосування у практичній діяльності комп'ютерних засобів та новітніх технологій в цілому дає можливість організувати

бухгалтерську роботу більш логічно та раціонально. Це пояснюється вдосконаленими процедурами обробки інформації, які дозволяють швидко доставити дані менеджерам на різних рівнях управління. Використання комп'ютерної техніки та новітніх засобів обробки інформації дає можливість здійснювати постійний контроль за обліковими записами та створенням документів. Реальним результатом діяльності агентства є зменшення ймовірності штрафу через необережність, необізнаність або випадкову помилку бухгалтера. Права та обов'язки бухгалтерського персоналу підприємства визначені у відповідних посадових інструкціях.

Фінансові результати визначаються в процесі систематичного закриття усіх рахунків доходів і витрат відповідно до структури господарських операцій компанії на рахунок 79 “Фінансові результати”. Дебет цього рахунку відображає операції, пов'язані з розрахунком витрат, а кредит – доходів [39, с. 84]. Для розрахунку доходу від робіт пов'язаних із реалізацією основних господарських операцій досліджуване підприємство використовує наступні рахунки:

- 70 “Дохід від реалізації”;
- 71 “Інший операційний дохід”;
- 74 “Інші доходи”.

Рисунок 2.1 демонструє нам головні характеристики визнання доходів і витрат відповідно до національних нормативних актів, так як основна фаза при визначенні принципу нарахування і відповідності обліку є момент виникнення доходів. Так як вони з'являються у фінансовому розрахунку та фінансовій звітності під час події, не пов'язаної з датою отримання та оплати готівки.

Підприємство використовує наступні рахунки 9-го класу для обліку усіх витрат:

- 90 “Собівартість реалізації”;
- 92 “Адміністративні витрати”;
- 93 “Витрати на збут”;

- 94 “Інші витрати операційної діяльності”;
- 98 “Податок на прибуток”;
- 97 “Інші витрати”.

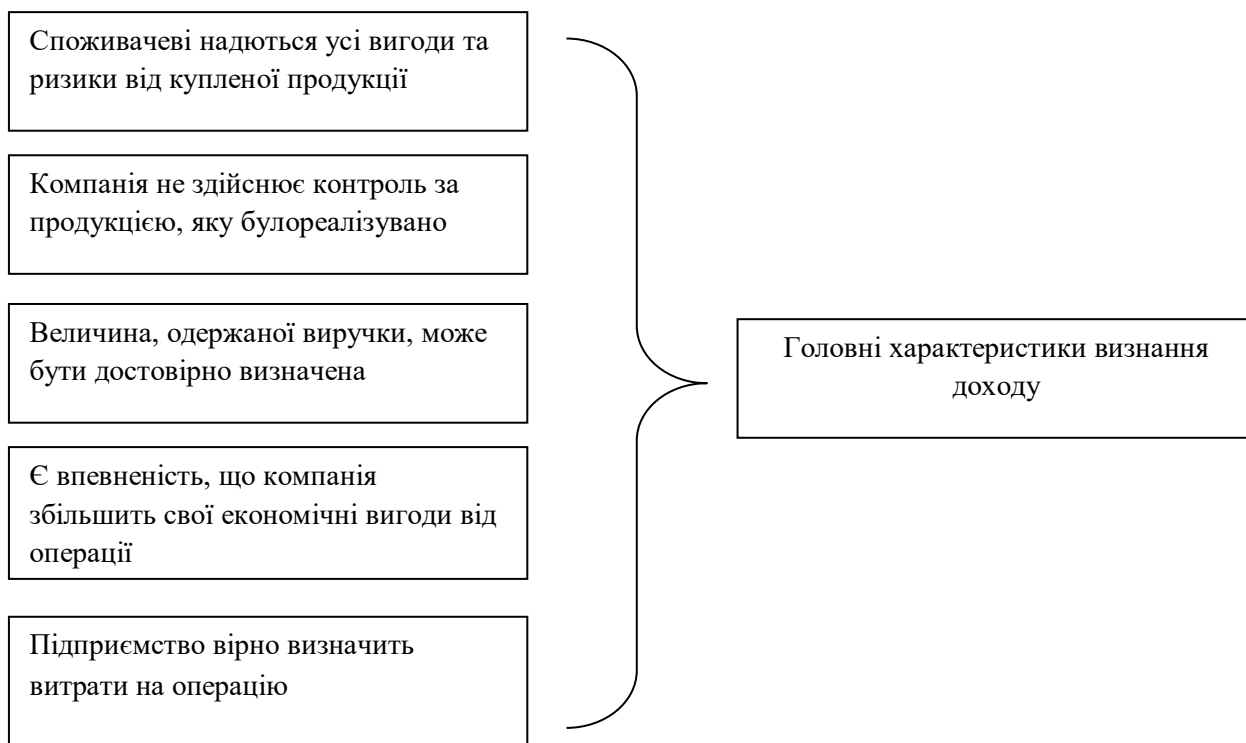

Рис. 2.1 Головні характеристики визнання доходу підприємством

На ПрАТ “Шкіряник” відкривають субрахунки до рахунку обліку фінансових результатів 79 “Фінансові результати”, а саме:

- 791 “Результат операційної діяльності” (цей рахунок призначений для визначення прибутку чи збитку за основними видами діяльності суб’єкта господарювання);
- 793 “Результат іншої діяльності” (цей рахунок призначений для визначення прибутку чи збитку від іншої діяльності суб’єкта господарювання).

Так, на ПрАТ “Шкіряник” організація обліку фінансових результатів здійснено таким чином, що підсумки господарських операцій, узагальнено на рахунку 79 “Фінансові результати”, та містять у собі актуальну, доступну та вірну інформацію (рис. 2.2).

Використання субрахунків дасть змогу чітко розмежувати та справедливо визначити фінансові результати компанії від її господарської діяльності, які потім будуть передані та систематизовані у фінансовій звітності, що в кінцевому рахунку визначить інформацію про чистий прибуток або збиток суб'єкта господарювання [40, с. 232].

Підсумком будь-якої господарської діяльності підприємства має бути поетапне порівняння доходів і витрат, отриманих або понесених бізнесом в результаті його господарської діяльності, що призводить до фінансового результату: прибутку або збитку. В загальному на практиці можна виокремити два типи прибутку (збитку):

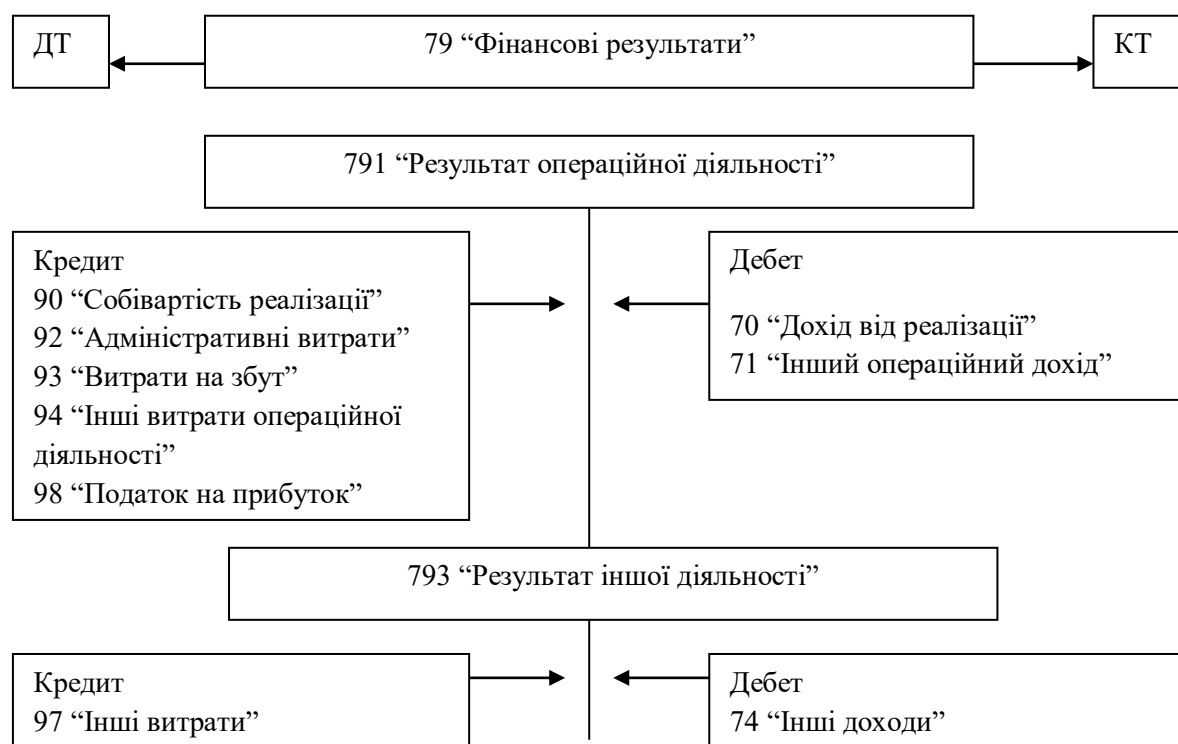

Рис. 2.2 Схематичне відображення організації обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”

1. Бухгалтерський (обліковий) – обчислюється як різниця між загальним доходом та загальними витратами через ведення фірмою господарської діяльності за різними видами; відображається у формі №2 “Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)”;

2. Оподаткований (податковий) – такий тип прибутку обчислюється в податковому обліку та відображається у Декларації з податку на прибуток.

Рентабельність бізнесу – одна з найважливіших рушійних сил, яка мотивує підприємців до ведення бізнесу. Даний індикатор гарантує фінансову безпеку підприємства [41, с. 46]. Компанія може використовувати свій прибуток різними способами: збільшити розмір власного капіталу, створити надзвичайний фонд на випадок непередбачених обставин або акумулювати його достатню суму, розширити виробництво або застрахуватися від настання різних надзвичайних ситуацій, ризиків.

Що стосується чистого прибутку, то він постійно формується в бухгалтерському обліку протягом року, де суб'єкт господарювання провадить фінансово-господарську діяльність. Найважливішим елементом самого прибутку є прибуток, отриманий від реалізації готової продукції, робіт та послуг, який обчислюється через віднімання собівартості продукції та вартості збуту від виручки від продажу. Крім того, компанія може генерувати доходи та витрати, які можуть не бути пов'язані з основним видом діяльності бізнесу, тобто не пов'язані з продажами, але все одно впливатимуть на нього: збільшення або зменшення розміру прибутку – це інші результати, отримані підприємством завдяки фінансовій або інвестиційній діяльності.

Фінансовий результат в загальному від усіх видів діяльності має містити у собі:

- чистий дохід від реалізації продукції (робіт, послуг);
- фінансовий результат від операційної діяльності;
- фінансовий результат до оподаткування;
- чистий фінансовий результат.

Для того, щоб цей показник був визначений правильно, слід дотримуватися бухгалтерських принципів стосовно нарахування доходів і витрат, а саме: нарахування, періодичності та відповідальності [42, с. 28].

На ПрАТ “Шкіряник” організація обліку фінансових результатів здійснено таким чином, що дані про витрати та доходи містять у собі актуальну, доступну та вірну інформацію. Крім того, інформація про фінансові результати віддзеркалюється за видами діяльності компанії, оскільки ця інформація згодом послужить підставою для подальшої оцінки кінцевих підсумків діяльності підрозділів суб’єкта господарювання та основою для прийняття рішень щодо управління.

Для ефективної організації обліку фінансових результатів кожний господарюючий суб’єкт повинен постановити, щоб усі необхідні засоби та компоненти були якісно закріплені в обліковій політиці. Наказ про облікову політику являється внутрішнім документом компанії, який повинен повністю відображати всі характеристики організації та ведення бухгалтерського обліку, як у розділі про формування фінансових результатів, так і загалом у всіх аспектах.

Затверджуючи конкретний метод бухгалтерського обліку в обліковій політиці на поточний рік, суб’єкт господарювання, в той самий час, забезпечує раціональну організацію бухгалтерського обліку відповідно до формування показників фінансової звітності, зменшує складність та тривалість складання фінансової звітності, гарантує, що використання обраних методів бухгалтерського обліку призведе до одержання очікуваних результатів господарської діяльності.

Наказ повинен бути чітким алгоритмом формування фінансових результатів. Також Наказ про облікову політику має включати інформацію про доходи та витрати, тому об’єкти бухгалтерського обліку мали бути чітко зазначені. Звідси в обліковій політиці необхідно виокремити наступні розділи:

- вказати порядок обліку та розподілу накладних витрат;
- який метод буде застосовуватися для обліку виробничих витрат;

- які методи необхідно використовувати під час визначення величини та розміру виконаних робіт з метою проведення розрахунків із клієнтами за готовий об'єкт;

- вказати порядок списання виробничих витрат майбутніх періодів, та визначити їх склад;

- за яким методом буде розподілятися виробнича собівартість реалізованої продукції.

Обрані методи бухгалтерського обліку можуть впливати на створення фінансових результатів, оскільки залежно від вибору методу в Наказі (спосіб вибуття запасів, метод амортизації, метод коригування безнадійної заборгованості тощо) трансформується фінансовий стан.

Крім того, для оперативного відображення в бухгалтерському обліку всіх господарських операцій, що здійснювалися в компанії, має бути добре розроблена графік документообігу. Процес, що формується з руху документів, які швидко використовуються в бізнес-процесі компанії, обробляються або отримуються від інших суб'єктів господарювання до часу передачі в архів називається документообіг. Для того, щоб потік документів був оперативним та упорядкованим, згідно наказу керівника необхідно розробити графік документообігу компанії [43, с. 357].

Проте, не менш важливим для належної організації обліку фінансових результатів є своєчасне і раціональне відображення на рахунках бухгалтерського обліку господарських операцій пов'язаних з обліком доходів та витрат. Тому потрібно в додатку облікової політики створити власний робочий план рахунків, де будуть враховані всі тонкощі щодо відповідності доходів і витрат, їх класифікації та узагальнення. Це все буде тільки сприяти покращенню в організації обліку фінансових результатів суб'єкта господарювання.

Однак настільки ж важливо для правильної організації бухгалтерського обліку фінансових результатів є поточне і раціональне відображення інформації на рахунках господарських операцій, пов'язаних з обліком

доходів і витрат. Отже, необхідно створити власний план рахунків у додатку до облікової політики, який враховуватиме всі особливості визначення доходів і витрат, їх класифікацію та систематизацію. Все це лише допоможе поліпшити організацію обліку фінансових результатів господарюючого суб'єкта.

Складаючи робочий план рахунків, необхідно якомога більше надати всім ланкам адміністративної структури потрібну фінансово-економічну інформацію, забезпечити прозорість і вірність всього фінансового обліку та показників фінансової звітності, усілякими шляхами зберігати комерційні таємниці компанії.

Отже, належним чином організований облік фінансових результатів суб'єкта господарювання залежатиме від оптимально-сформованої облікової політики та від раціонального та оперативного відображення господарських операцій, пов'язаних із визнанням доходів та витрат господарюючого суб'єкта.

2.2 Методика здійснення обліку фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”

Сучасні умови господарювання в Україні вимагають детальних інформативних даних про всі бізнес-процеси, що здійснюються у суб'єкта господарювання, а саме про результати діяльності та фактори, що впливають на їх утворення. Основним проблемним питанням є ефективність та корисність бухгалтерської стосовно фінансових результатів діяльності кожного підприємства незалежно від його організаційної структури. Саме зараз дані питання набувають актуальності, оскільки відбувається порівняння національних стандартів з міжнародними та здійснюється поступова трансформація від одного до іншого.

Такі облікові перетворення відбуваються внаслідок змін у структурі утворення інформації про витрати, доходи компанії і, зрештою, про

результати діяльності. Найважливішим аспектом під час ведення бухгалтерського обліку є момент визначення показника фінансових результатів. Загальний результат порівняння визнаних доходів і витрат являє собою формулу одержання фінансових результатів, тому для того, щоб показник був надійним та мав інформативну цінність для користувачів, необхідно раціонально ідентифікувати об'єкти бухгалтерського обліку та добре розуміти їх природу.

У системі управління кожним бізнесом фінансові результати посідають важливе та центральне місце, оскільки вся створена господарська діяльність орієнтована на досягнення фінансового результату – прибутку. Однак категорія “фінансові результати” є досить складною за формуванням, розподілом та визначенням [44, с. 168]. З метою раціонального та оперативного визначення результату діяльності компанії наприкінці звітного періоду, важливо, щоб найбільш точна та неподільна інформація надсилалася знизу до вищого керівництва і, перш за все, для всього цього, необхідно, щоб вона була своєчасною.

На ПрАТ “Шкіряник” облік витрат на від усіх видів діяльності встановлюється і відображається в бухгалтерському обліку через створення первинних документів та формування бухгалтерських записів. Витрати, понесені суб'єктом господарювання в результаті її операційної та іншої діяльності, визнаються та підсумовуються на рахунках класу 9 “Витрати діяльності”. Облікові рахунки класу 9 активні, транзитні. Дебет відображає визнані витрати від діяльності, а кредит – їх списання на фінансовий результат. Залишки на рахунках цього класу відсутні, оскільки вони вираховуються в кінці звітного періоду та закриваються для отримання фінансового результату.

Типовий облік витрат ПрАТ “Шкіряник” наведено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Типові кореспонденції обліку витрат у ПрАТ “Шкіряник”

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Списано собівартість реалізованої продукції	903 “Собівартість реалізованої готової продукції”	26 “Готова продукція”
2	Нараховано заробітну плату працівникам адміністрації	92 “Адміністративні витрати”	661 “Розрахунки за заробітною платою”
3	Відображено суму нарахувань на заробітну плату працівникам адміністрації	92 “Адміністративні витрати”	651 “За розрахунками із загальнообов’язкового державного соціального страхування”
4	Оплата за комунальні послуги адміністрації	92 “Адміністративні витрати”	685 “Розрахунки з іншими кредиторами”
5	Нарахування амортизації будівлі адміністрації	92 “Адміністративні витрати”	131 “Знос основних засобів”
6	Нарахування амортизації автомобілю збутового призначення	93 “Витрати на збут”	131 “Знос основних засобів”
7	Відображено витрати на рекламу	93 “Витрати на збут”	685 “Розрахунки з іншими кредиторами”
8	Нараховано зарплату працівникам збуту	93 “Витрати на збут”	661 “Розрахунки за заробітною платою”
9	Відображено суму нарахувань на зарплату працівникам збуту	93 “Витрати на збут”	651 “За розрахунками із загальнообов’язкового державного соціального страхування”
10	Сформовано резерв сумнівних боргів	94 “Інші витрати операційної діяльності”	38 “Резерв сумнівних боргів”
11	Списано устаткування, незадіяне в основній діяльності	97 “Інші витрати”	104 “Машини та обладнання”
12	Нараховано податок на прибуток	98 “Податок на прибуток”	641 “Розрахунки за податками”

Відповідно до П (С) БО 15, критерії доходу застосовуються окремо до кожної господарської операції. Однак іноді ці умови потрібно застосовувати до окремих елементів однієї операції, а також до деяких операцій в цілому. До доходів не слід відносити надходження грошових коштів від осіб, які сплатили податки, акцизи та інші податки та платежі, які є загально

обов'язковими та мають бути перераховані до державного бюджету та інших фондів; грошові величини, отримані за контрактами (комісійні, агентські); аванси, одержані за оплату товарів (робіт, продукцію, послуги); гарантійні завдатки, отримані компанією як забезпечення повернення позики; суми коштів, які є власністю інших суб'єктів; надходження, які одержуються від розміщення цінних паперів [46, с. 148]. Якщо основні умови визнання доходу від ведення бізнесу зазначені в П(С)БО 15, то від інших стандартів можна одержати уточнення цих умов.

На ПрАТ “Шкіряник” визнання доходів від усіх видів діяльності встановлюється та відображається в обліку шляхом реєстрації первинних документів та формування бухгалтерських проводок. Дохід від різних видів діяльності компанії відображається у класі 7 “Доходи і результати”. Ці рахунки є пасивними, кредит даного рахунку відображає формування доходу у звітному періоді, а дебет показує списання доходу на рахунки фінансових результатів. Наприкінці періоду рахунки доходів повністю закриваються, а тому не мають залишків.

Облік доходів у ПрАТ “Шкіряник” продемонстровано в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

**Типові кореспонденції рахунків обліку доходів
у ПрАТ “Шкіряник”**

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Визнано дохід від реалізації готової продукції покупцям і замовникам	361 “Розрахунки з вітчизняними покупцями”	701 “Дохід від реалізації готової продукції”
2	Відображена сума податкового зобов'язання	703 “Дохід від реалізації готової продукції”	641 “Розрахунки за податками”
3	Відображена заборгованість винної особи перед товариством	375 “Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків”	719 “Інші доходи від операційної діяльності”
4	Визнано дохід в сумі витрат здійснених за рахунок коштів цільового фінансування	69 “Доходи майбутніх періодів”	745 “Дохід від безоплатно одержаних активів”

Класифікація доходу відповідно до норм положення 15 “Дохід” є такою:

- виручка (дохід) від реалізації продукції (робіт, послуг);
- інший операційний дохід;
- дохід від участі в капіталі;
- інші фінансові доходи;
- інші доходи.

Слід зауважити, що індикатор чистого прибутку зазначений у Звіті про фінансовий результат обчислюється поступово, а саме:

- спочатку визначається валовий прибуток (збиток);
- наступний кроком є розрахунок фінансового результату від операційної діяльності;
- далі обчислюється фінансовий результат до оподаткування;
- останнім етапом є визначення чистого фінансового результату (тобто показник фінансового результату за весь період від діяльності товариства).

Однією з найважливіших умов для збалансованої бухгалтерської командної роботи є науково обґрунтований вище зазначений розподіл доходу, який є потрібний користувачам з метою отримання точної та якісної інформації. Слід також підкреслити, що розподіл і визнання доходу в цілому в обліку відображається за такими напрямками:

- дохід від операційної діяльності;
- дохід від фінансової діяльності;
- дохід від інвестиційної діяльності.

Основна діяльність товариства відноситься до операційної діяльності компанії, тобто ця діяльність представляє головну мету формування товариства, і від неї підприємство отримує питому величину грошових коштів. До основного виду господарської діяльності у ПрАТ “Шкіряник” відноситься виготовлення шкіряних деталей та виробів, а також подальше їх оздоблення.

Визнаний позитивний результат операційної діяльності компанії формується шляхом синтезу та формування доходу від реалізації продукції, доходу від реалізації товарів, доходу від реалізації робіт та послуг. Згідно із національними положеннями дохід визнається на суб'єкті господарювання якщо:

- усі переваги та ризики придбаного товару передаються покупцеві;
- компанія не продовжує контролювати реалізовану продукцію;
- розмір отриманого доходу може бути достовірно визначений;
- є впевненість у тому, що економічні вигоди компанії збільшаться від проведеної операції;
- компанія визначає надійні трансакційні витрати від здійснених операцій.

До статей іншого операційного доходу суб'єкта господарювання можна віднести доходи від продажу товарно-матеріальних цінностей, а тобто купівельних напівфабрикатів та комплектуючих виробів, також такі доходи як:

- доходи отримані від оплати штрафів, пені, неустойки;
- доходи отримано від іншої операційної діяльності тощо.

Для прийняття важливих управлінських рішень користувачами щодо придбання, утримання чи продажу фінансових інвестицій враховується приріст капіталу.

Тому до інших доходів слід віднести такі доходи як:

- від реалізації фінансових інвестицій;
- від реалізації необоротних активів;
- від реалізацій майнових комплексів;
- від не операційної курсової різниці чи інші [47, с. 344].

Формування витрат здійснюється за принципом, сутність якого полягає у порівнянні доходів і витрат за певний період. Згідно з цим підходом, витрати визнаються в період їх виникнення, незалежно від того, коли компанія отримала кошти чи інші активи [48, с. 120].

Фінансові результати суб'єкта господарювання формуються для кожного виду господарської діяльності. Інформація про фінансові результати підсумовується на рахунку бухгалтерського обліку витрат 79 “Фінансові результати”. Дебет цього рахунку демонструє порядок закриття рахунків для обліку доходів, а кредит – накопичує інформацію для обліку витрат. В подальшому залишок списується на рахунок 44 “Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)”. Типові кореспонденції з обліку фінансових результатів у ПрАТ “Шкіряник” продемонстровано у таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Типові кореспонденції рахунків обліку фінансових результатів у
ПрАТ “Шкіряник”**

№	Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
		Дебет	Кредит
1	Списано на фінансовий результат собівартість реалізованої готової продукції	79 “Фінансові результати”	901 “Собівартість реалізованої готової продукції”
2	Списано на фінансовий результат витрати адмін. апарату	79 “Фінансові результати”	92 “Адміністративні витрати”
3	Списано на фінансовий результат витрати на збут продукції	79 “Фінансові результати”	93 “Витрати на збут”
4	Списано на фінансовий результат інші витрати операційної діяльності	79 “Фінансові результати”	94 “Інші витрати операційної діяльності”
5	Списано на фінансовий результат інші витрати	79 “Фінансові результати”	97 “Інші витрати”
6	Списано на фінансовий результат витрати з податку на прибуток	79 “Фінансові результати”	98 “Податок на прибуток”
7	Списано на фінансовий результат дохід від реалізації готової продукції	701 “Дохід від реалізації готової продукції”	79 “Фінансові результати”
8	Списано на фінансовий результат інший операційний дохід	719 “Інші доходи від операційної діяльності”	79 “Фінансові результати”
9	Списано на фінансовий результат інші доходи	745 “Дохід від безоплатно одержаних активів”	79 “Фінансові результати”
10	Визначено фінансовий результат: -прибуток	79 “Фінансові результати”	441 “Прибуток нерозподілений”
	- збиток	442 “Непокриті збитки”	79 “Фінансові результати”

Отже, можна констатувати, що методичні підходи обліку доходів та витрат під час ведення бізнесу повинні забезпечувати наступне:

- достовірну і точну інформацію про витрати та доходи суб'єкта господарювання;
- раціональну класифікацію доходів і витрат господарської діяльності, відповідно до економічних потреб;
- оперативний та надійний облік доходів, витрат та точний розрахунок фінансових результатів діяльності компанії.

Однак слід зазначити, що виготовлення шкіряних деталей та виробів, а також подальше їх оздоблення є основним, але не єдиним видом діяльності підприємства. Суб'єкт господарювання може проводити різноманітні операції під час ведення бізнесу, які будуть пов'язані з іншою діяльністю.

2.3 Напрями удосконалення обліку фінансових результатів діяльності підприємства в контексті антикризового управління

Уже на протязі кількох років Україна переживає значну глибоку фінансову, промислову, економічну та соціальну кризу. Через різке зниження показників ВВП, промислового виробництва, девальвації національної валюти та зростання інфляції наша країна знаходиться у світовому рейтингу чи не на одному з перших місць у світі з негативними значеннями, що є неприйнятним для нормального функціонування компаній, установ й інших організацій.

Криза досить серйозно вплинула на відносини, які сформувалися між реальним сектором економіки (сукупністю галузей економіки, які займаються виробництвом матеріальних та нематеріальних благ) та кредитно-банківською системою. Кредитування суб'єктів господарювання різко припинилося через зростання реальної процентної ставки, яка зросла і стала неможливою для погашення боргів компаніями.

Фінансова криза залишила свій слід і у господарській діяльності діяльності ПрАТ “Шкіряник”.

Щоб відкинути таке негативне явище, як неефективність сучасного механізму отримання прибутку, необхідно чітко розробити політику на мікрорівні щодо розпорядження прибутком. Для цього компанії потрібно застосовувати стратегічний аналіз на практиці. Це дозволить менеджеру вибрати оптимальне та гнучке рішення з метою вирішення різних конкретних проблем, а також допоможе у правильному виборі місця та часу інвестування для досягнення максимальних результатів [49, с. 144].

Однією з головних проблем, що виникли у товаристві, є пошук та залучення нових збутових точок для вироблених благ. В м. Болехів здійснити це є досить складно, оскільки в районі та в області загалом, де функціонує досліджуване підприємство в такій галузі (виробництво шкіряних виробів та інших товарів) існує велика конкуренція, що, в свою чергу, не дозволяє так просто збільшити ряд своїх споживачів.

Ще однією серйозною проблемою, яка нещодавно виникла у товаристві, є дефіцит робітників. Більше половини працівників компанії залишили роботу через невідповідність заробітної плати та ринкових цін. Це означає, що не вистачає робочої сили для вироблення благ. Це ще одна причина, чому компанія не може залучити нових клієнтів даної продукції, оскільки важко налагодити виробничий процес.

Однак, незважаючи на тимчасові невдачі, ПрАТ “Шкіряник” продовжує формувати стратегічні цілі на перспективу та активно рухається до їх реалізації (рис. 2.3).

Основні стратегічні цілі суб’єкта господарювання виявляються через проведення оцінки чинників, які є основними у діяльності компанії та охарактеризовує її, а також необхідно урахувати усі деталі та особливості досліджуваного підприємства.

Найважливіша частина під час формування стратегії розвитку підприємства – це моніторинг його конкурентоспроможності, тому що

конкуренти – це ті особи, які форсують діяльність компанії. Конкурентні позиції ПрАТ “Шкіряник” в галузі, де функціонує підприємство може представляти різними рівноправними конкурентними силами. Перший тип – це конкуренція серед компаній, які пропонують подібні види робіт.

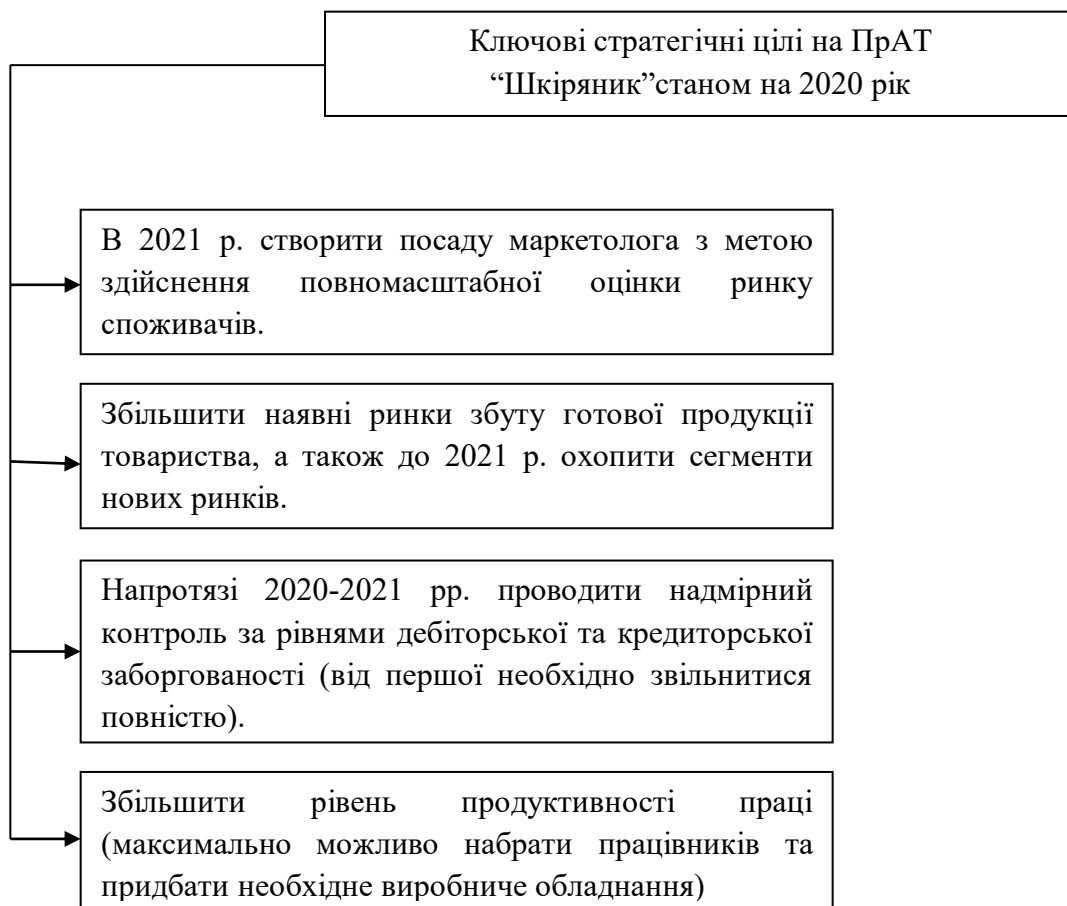

Рис. 2.3 Ключові стратегічні цілі на ПрАТ “Шкіряник”

Другий тип – це конкуренція, коли компанія, що пропонує послуги, подібні до ПрАТ “Шкіряник”, виходить на роздрібний ринок. Третій тип – це тип виходу конкурентів на ринок із товарами-субститутами та подібними послугами, що перекривають частково господарську діяльність, але не повністю їх змінюють [50, с. 133].

Основним способом досягнення задовільного рівня рентабельності ПрАТ “Шкіряник” є сформована стратегія розвитку, за якого використовується підхід управління, який максимально знижує витрати та ефективно формує доступну ціну на виріб.

Ключовим моментом, який слід пам'ятати під час визначені фінансових результатів підприємства є дотримання облікового принципу – достовірності. Ця інформація повинна бути подана точно, фактичні показники мають бути визначені для того, щоб знайти ефективні управлінські рішення, оскільки сформовані фінансові показники є основною передумовою до контролю, обліку, аналізу, щоб бути раціонально вести діяльність суб'єктом господарювання.

Сьогодні існує явна проблема з розподілом фінансових результатів на суб'єкті господарювання. В даний час існує безліч методів ціноутворення та класифікації витрат, і їх поєднання є суперечливим, наприклад, якщо ми звернемо увагу на законодавчий рівень регламентування даної операції, то ми зможемо виокремити наступну проблему: у 2013 р. було вилучено із законодавчої бази П(С)БО-3 “Звіт про фінансові результати”, де були визначені основні види фінансових результатів, і натомість було прийнято НП(С)БО-1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, де прийнято новий перелік показників, які суттєво відрізняється від попереднього.

Отже, НП(С)БО-1 не звертає уваги на операції по відображенню надзвичайних фінансових результатів і з Плану рахунків вилучено ці рахунки пов'язаних із обліком операцій від надзвичайних подій, а також не запропоновано жодних методів бухгалтерського обліку витрат у разі виникнення таких подій. В даний час наявна нормативно-правова база, яка регулює порядок формування фінансових результатів не має належної класифікації підсумкових результатів діяльності, яка може бути використана для ефективного управління підприємством та функціонування бухгалтерського обліку.

Зараз наявні дві основні методики обчислення фінансових результатів компанії, які показані в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Основні методики для обчислення фінансових результатів

Підхід за базою	Опис підходу
НП(С)БО	Залежно від того, як сформований бухгалтерський облік бізнес-процесів, фінансові результати можна визначити двома шляхами: 1. Включає порівняння витрат та доходів, і таких витрат як витрати на управління, витрати на рекламу тощо. 2. Шляхом порівняння витрат та доходів, які акумулюються у звіті про фінансовий результат за їх характером виникнення.
МСФЗ	Для розрахунку фінансового результату використовується метод “витрати-випуск”. У світовій практиці використовують кілька підходів до даного методу: 1. Фінансові результат поточного періоду розраховується через віднімання доходу від реалізації і витрат періоду. 2. Вже було сказано, що при розрахунку фінансових результатів важливо знайти різницю між вартістю всіх чистих активів на кінець періоду і вартістю всіх чистих активів на початок та відрахуваннями сум внесків капіталу.

Слід також зазначити, що одним із діючих недоліків у поточному плані рахунків, пов’язаному із формуванням фінансових результатів, є те, що на субрахунках 791 “Результат операційної діяльності” та субрахунку 792 “Результат фінансових операцій” розкривається інформація фактично по двох діях підприємства. Таким чином, на субрахунку 791 – відображено результати від операційної та іншої операційної діяльності. А субрахунок 792 демонструє інформацію про фінансову та частково про інвестиційну діяльність.

Тому необхідно чітко сформулювати ці субрахунки та внести подальші виправлення, які деталізували їх. Наприклад, для субрахунку 791 потрібно розробити аналітичні рахунки, а саме:

- 7911 “Результат від операційної діяльності”;
- 7912 “Результат від іншої операційної діяльності”.

До 792 субрахунку розробити такі аналітичні рахунки:

- 7921 “Результат від фінансових операцій”;
- 7922 “Результат від інвестиційних операцій”.

На субрахунку 793 “Результат іншої діяльності” відображаються результати всіх інших понесених витрат та доходів, таких як (збитки) внаслідок продажів фінансових інвестицій, неопераційних курсових різниць та інших витрат (доходів), які не пов'язані з основною господарськими операціями. Крім того, тут розкривається інформація про доходи (витрати) отримані (понесені) ще частково від інвестиційної діяльності. будуть відображені на рахунку.

Щоб правильно розшифровувати результати діяльності та визначити обсяг фінансових інвестицій компанії, необхідно деталізувати дані на субрахунку 793 та розмежувати на ньому дані, які слід розподілити так, щоб інвестиційна діяльність деталізувалася:

- 7931 “Інша фінансова діяльність”;
- 7932 “Інша інвестиційна діяльність”.

Ще однією головною проблемою сучасних господарюючих суб’єктів є незадовільний рівень стану та структури капіталу та відсутність власних коштів. ПрАТ “Шкіряник” також зіткнулося з цією проблемою. У товариства зменшилася величина власних коштів та зріс рівень заборгованості від дебіторів, що є негативним фінансовим явищем. Тому одним із пріоритетних кроків у поліпшенні фінансового стану є визначення та виявлення резервів компанії (рис. 2.4). Найважливішими заходами для поліпшення фінансового стану компанії є, наприклад, збільшення доходу від реалізації виготовленої продукції [51, с. 61]. Щоб максимізувати продажі продукції, слід використовувати всі можливі методи збуту. Зниження вартості виробленої продукції може виступати як одним із основних резервів поліпшення фінансового стану. Основним джерелом зменшення цих витрат є економія ресурсів, що використовуються для виробництва продукції.

Іншим способом поліпшення фінансових показників компанії є оптимізація та рефінансування надходжень від дебіторської заборгованості. Дебіторська заборгованість оптимізуються шляхом вибору найбільш відповідних умов отримання платежів та їх форм (передоплата, надання

відстрочки, щоб збільшити платіж, післяплата після одержання готової продукції). З однієї сторони, відстрочені платежі доречні, оскільки вони стимулюють продажі, а це означає, що вони автоматично збільшують кількість реалізованої продукції, а отже, і прибуток. З іншого боку, існує високий ризик у використанні подальших короткострокових позик для погашення дебіторської заборгованості.

Рис. 2.4 Напрями удосконалення фінансового стану ПрАТ “Шкіряник”

Дебіторська заборгованість ліквідується за допомогою використання наступних форм рефінансування:

- облік векселів;
- виконання примусового стягнення відповідно до рішення суду;

- факторинг (фінансова операція, що передбачає передачу клієнтом дебіторського заборгованості факторинговому підприємству для отримання оперативного платежу, гарантій повного погашення боргу тощо);

- форфейтинг (кредитна форма, яка дозволяє клієнту, що купляє вексель переоформлювати на себе всі ризики неплатоспроможності);

Іншою важливою сферою на підприємстві може бути використання основних фондів. Основні засоби потрібно реструктуризувати: виявити приховані резерви, надати в оренду основні фонди, які не повномасштабно або абсолютно не застосовується товариством та інше.

Також дуже важливим є систематичне спостереження за реальним станом компанії. З точки зору компетентного управління компанією, необхідно систематично активно впливати на формування показників економічної та господарської діяльності, а також використовувати інформацію про стан та зміни, що відбулися.

Заходи щодо підтримання фінансової стійкості компанії повинні включати постійний моніторинг зовнішнього та внутрішнього стану суб'єкта господарювання, формувати підходи стосовно зниження, а той ліквідації, чутливого сприйняття у зовнішньому середовищі, створювати плани у разі утворення кризових явищ, на випадок відхилення від стратегії розвитку діяльності ухвалювати нетипові та ризикові рішення, направляти всі дії персоналу на ефективну працю, проводити контроль за виконанням завдань та здійснювати оцінку результатів отриманих них. Такі умови забезпечують основу для управління всіма компонентами складової фінансової стабільності, що дозволяє йому більш ефективно оптимізувати заходи на подальші перспективи розвитку.

Таким чином, можна зробити висновок, що для поліпшення фінансового стану ПрАТ “Шкіряник”, слід максимізувати продуктивність праці на підприємстві, збільшити свою частку на ринку збуту, розширити асортимент продукції, знизити вартість виробленої готової продукції та наданих послуг, але так, щоб якість не змінилася або, навпаки, покращилася і

раціонально використовувалися всі види ресурсів. Але головним пріоритетом у покращенні фінансового стану є пошук такого співвідношення власного та позикового капіталу, де фінансовий ризик був зведений до нуля, а прибутковість набуватиме максимального значення.

Висновки до розділу 2

Точна, повна, своєчасна та достовірна інформація повинна бути надана широкому колу користувачів інформації для забезпечення надійного управління товариством. Тому в ході дослідження щодо організації бухгалтерського обліку фінансових результатів від усіх видів діяльності на ПрАТ “Шкіряник” було встановлено, що основними цілями компанії є надійне визнання та проведення оцінки фінансових результатів, оперативне та повне відображення в бухгалтерських записах і точний кінцевий розрахунок фінансових результатів.

Найважливіша вхідна та вихідна інформація про доходи, витрати та фінансові результати збирається на рахунках обліку та відображається у звіті про фінансові результати за обраний період. Визнання та формування методологічних підходів при розрахунку фінансових результатів сформовані в НП(С)БО 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, П(С)БО 15 “Дохід” й 16 “Витрати”. Зазначається, що методологічні принципи повинні забезпечити поліпшення об’єктивності передачі та отримання інформації про доходи та витрати підприємства та впорядкувати класифікацію доходів та витрат, щоб відобразити економічний характер здійснених операцій.

Першим кроком до покращення фінансового стану вітчизняних суб’єктів господарювання в сучасних кризових умовах є пошук найкращого співвідношення власного та позикового капіталу для оптимізації максимальної прибутковості та мінімального ризику. Товариство повинне динамічно контролювати своє фінансове становище та швидко реагувати на зміни будь-якого показника.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ

ПрАТ “ШКІРЯНИК” ТА НАПРЯМКИ ПІДВИЩЕННЯ ЙОГО ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ

3.1. Аналіз абсолютних та відносних показників фінансових результатів ПрАТ “Шкіряник”

Кожна компанія отримує дохід в результаті своєї діяльності та несе витрати відповідно. Перспективи розвитку кожного суб’єкта господарювання не залежать від виду діяльності, на нього впливає співвідношення доходу та витрат.

Цінність проведення аналізу доходів та витрат компанії полягає в обґрунтуванні напрямків зростання доходів та зменшення витрат бізнесу досліджуваного підприємства.

Основними завданнями аналізу доходів і витрат є:

- оцінка доходів і витрат в процесі динамічних змін для виявлення тенденцій у їх поведінці;
- дослідження доходів і витрат компанії відповідно до структури для виявлення структурних змін;
- оцінка впливу факторів на виявлені зміни
- виявлення потенційних резервів щодо зменшення витрат та збільшення продажів;
- розробка заходів щодо реалізації виявлених запасів на практиці [52, с. 172].

Джерелами інформації для оцінки доходів і витрат є:

- фінансова звітність (Додаток Б);
- бізнес-план компанії;
- дані аналітичного обліку (7-9 класи);
- дані статистичного обліку;

– Інтернет-ресурси.

Оцінка доходів товариства у ПрАТ “Шкіряник” розпочинається із вивчення поведінкової динаміки протягом останніх років, тому нами було запропоновано досліджувати зміни отриманих доходів за останні три роки (табл. 3.1):

Таблиця 3.1

Аналіз динаміки доходів підприємства

Роки	Доходи підприємства, тис. грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2018	89412	100	100
2019	89065	99	99
2020	53259	59	60

Як бачимо з вищенаведених розрахунків, під час проведення обчислення темпів росту базисним методом доходів товариства найвищий показник доходу суб’єкт господарювання одержав у 2018 році, а найменший – у 2020 році, що є негативним явищем, оскільки спостерігається тенденція до спадання процесу отримання доходів.

Щодо використання ланцюгового методу під час обчислення темпів росту доходів одержано результати, які аналогічно демонструють, що у 2018 році спостерігається отримання найбільшого показника доходів відносно із показниками 2019-2020 років, оскільки вже починаючи з 2019 року рівень доходів спадає та одержує негативне значення у 2020 р. – 60 % темпів росту.

Наочне зображення даних оцінки динаміки доходів на ПрАТ “Шкіряник” за 2018-2020 рр. міститься у Додатку В.

Наступним важливим кроком являється здійснення аналізу структури доходів товариства (табл. 3.2).

Аналізуючи дані розрахунки у таблиці, можна узагальнити, що дохід товариства від звичайної діяльності зменшився у звітному році на 35806 тис. грн. Питому вагу становить дохід від основної діяльності (88,42%), який зменшився на 23447 тис. грн., дохід від іншої операційної діяльності становить меншу частину, а саме 11,57 %, що також зменшився на 10682 тис.

грн., інші доходи становлять у структурі лише 0,01 %. Хоча частка доходу від основної діяльності у структурі збільшилася порівняно з 2019 роком на 9,22 %, а питома вага доходу від іншої операційної діяльності та інших доходів навпаки у звітному році зменшилася на 7,34 % та 1,88 % відповідно в порівнянні з попереднім роком.

Таблиця 3.2

Аналіз структури доходів підприємства

Показники	Розмір, тис. грн.		Частка, %		Відхилення (+/-)	
	2020	2019	2020	2019	тис.грн.	%
Дохід від основної діяльності	47092	70539	88,42	79,20	-23447	+9,22
Дохід від іншої операційної діяльності	6163	16845	11,57	18,91	-10682	-7,34
Інші доходи	4	1685	0,01	1,89	-1681	-1,88
Дохід від звичайної діяльності	53259	89065	100	100	-35806	-

Наочне узагальнення одержаних результатів відображено у Додатку Г.

Оцінка доходів товариства у ПрАТ “Шкіряник” розпочинається із вивчення поведінкової динаміки, протягом останніх років, тому було запропоновано досліджувати зміни доходів за останні три роки (табл. 3.1):

Аналіз понесених витрат у товаристві у ПрАТ “Шкіряник” розпочинається із вивчення поведінкової динаміки протягом останніх років, тому було запропоновано досліджувати зміни витрат на підприємстві за останні три роки (табл. 3.3):

Таблиця 3.3

Аналіз динаміки витрат підприємства

Роки	Витрати підприємства, тис.грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2018	82364	100	100
2019	77424	94,0	94,0
2020	69483	84,0	90,0

Як бачимо з вищенаведених розрахунків, під час проведення обчислення темпів росту базисним методом витрат товариства найвищий показник понесених витрат суб’єкт господарювання одержав у 2018 році, а

найменший – у 2020 році, що є позитивним явищем, оскільки спостерігається тенденція до зменшення процесу понесення витрат у процесі ведення господарської діяльності.

Щодо використання ланцюгового методу під час обчислення темпів росту витрат одержано результати, які аналогічно демонструють, що у 2018 році спостерігається понесення найбільшого показника витрат відносно із показниками 2019-2020 років, оскільки вже починаючи з 2019 року рівень понесених витрат спадає та одержує позитивне значення у 2020 р. – 90 % темпів росту.

Наочне узагальнення даних по аналізу динаміки витрат на ПрАТ “Шкіряник” за 2018-2020 рр. міститься у Додатку Д.

Наступним важливим кроком являється здійснення аналізу структури витрат товариства (табл. 3.4):

Таблиця 3.4

Аналіз структури витрат підприємства

Показники	Розмір, тис. грн.		Частка, %		Відхилення (+,-)	
	2020	2019	2020	2019	тис. грн.	%
Витрати від операційної діяльності	43131	70701	62,07	91,32	-27570	-29,25
Інші операційні витрати	26352	6723	37,93	8,68	19629	29,25
Витрати від звичайної діяльності	69483	77424	100	100	-7941	-

Аналізуючи дані розрахунки у таблиці, можна узагальнити, що витрати товариства від звичайної діяльності зменшилися у звітному році на 7941 тис. грн. Питому вагу становлять витрати від операційної діяльності (62,07 %), які також зменшилися на 27570 тис. грн., інші операційні витрати становлять меншу частину, а саме 37,93 %, що значно зросло на 19629 тис. грн. Частка витрат від операційної діяльності у структурі зменшилася порівняно з 2019 роком на 29,25 %, а питома вага інших операційних витрат навпаки у звітному році зросла на 29,25 % в порівнянні з попереднім роком.

Наочна ілюстрація змін у структурі витрат товариства відображена у Додатку Е.

Фінансові результати діяльності суб'єкта господарювання може виступати прибуток або збиток залежно від того як співвідносяться доходи та витрати компанії. Для того, щоб визначити фактори, що впливають на фінансовий результат, необхідно проаналізувати їх [53, с. 115].

Прибуток – це узагальнений результат діяльності суб'єкта господарювання, який описує абсолютну ефективність роботи компанії. В умовах ринкової економіки прибуток є найважливішим фактором сприяння виробництву та підприємництву компанії та створює економічну основу для її розширення для задоволення соціальних та матеріальних потреб працівників.

Тому основними завданнями аналізу фінансових результатів суб'єкта господарювання є:

- вивчення можливості отримання прибутку відповідно до наявного економічного потенціалу та ринкових умов;
- систематичне управління прибутком, контроль за його формуванням та змінами в його динаміці;
- оцінка впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на зміну величини прибутку за видами діяльності – факторний аналіз;
- виявлення резервів підвищення прибутковості компанії та розробка заходів щодо її реалізації [54, с. 257].

Джерелами інформації для здійснення оцінки фінансових результатів на товаристві є:

- фінансова звітність (Форма №2 “Звіт про фінансовий результат”);
- бізнес-план компанії;
- дані аналітичного обліку (7-9 класи);
- накладні на реалізацію продукції тощо.

Здійснимо аналіз динаміки фінансових результатів товариства, а саме динаміки прибутку (збитку) за 2018-2020 роки(табл. 3.5):

Таблиця 3.5

Аналіз динаміки фінансових результатів підприємства

Роки	Прибуток підприємства (збиток), тис.грн.	Темпи росту, %	
		Базисні	Ланцюгові
2018	2745	100	100
2019	6145	223,8	223,8
2020	-20392	-743	-332

Як бачимо з вищенаведених розрахунків, під час проведення обчислення темпів росту базисним методом фінансових товариства найвищий показник (прибуток) суб'єкт господарювання одержав у 2019 році, а найменший (збиток) – у 2020 році, що є негативним явищем для підприємства.

Наочно динаміка фінансових результатів відображена у Додатку Ж.

Щодо використання ланцюгового методу під час обчислення темпів росту фінансових результатів одержано результати, які аналогічно демонструють, що у 2019 році спостерігається отримання найбільшого показника фінансового результату (прибутку) відносно із показниками 2018 та 2020 років.

Рентабельність описує ступінь прибутковості будь-якого підприємства. Рентабельність являє собою відношення прибутку до понесених витрат (один з найважливіших показників ефективності діяльності суб'єктів господарювання в різних формах власності, що описує інтенсивність їх функціонування) [55, с. 373].

Для проведення всебічного аналізу прибутковості компанії аналітики визначають відносну прибутковість на додаток до абсолютних величин. Останні вважаються більш інформативними, оскільки вони відображають відношення прибутку до понесених витрат, вкладеного капіталу, активів тощо.

Основними цілями показників рентабельності є:

– розрахунок показників прибутковості досліджуваного підприємства та виз їх поведінки в динаміці;

– визначити вплив факторів на поточні зміни показників рентабельності

– створення резервів для підвищення прибутковості компанії.

Розрахуємо вплив факторів на рентабельність реалізації досліджуваного товариства (табл. 3.6):

Таблиця 3.6

Розрахунок впливу факторів на рентабельності реалізованої продукції

Показники	2019 рік	2020 рік	Відхилення, + / –
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	70535	47092	-23443
2. Собівартість реалізованих продукції, тис.грн.	70701	43131	-27570
3. Прибуток, тис. грн.	-20392	3961	+24353
4. Рентабельність реалізованої продукції, %	-0,2	0,08	+0,38

Як бачимо, рентабельність реалізованої продукції збільшилася на 0,38 % за рахунок впливу наступних чинників:

а) зміни прибутку:

$$\Delta y_a = \frac{П_1}{B_0} - \frac{П_0}{B_0} = \frac{3961}{70535} - \frac{-20392}{70535} = +0,35;$$

б) зміни чистого доходу від реалізації продукції:

$$\Delta y_b = \frac{П_1}{B_1} - \frac{П_1}{B_0} = \frac{1750,2}{5758,1} - \frac{1750,2}{4792,4} = +0,04;$$

$$\Delta Y = +0,35 + 0,04 = +0,38.$$

Проведений факторний аналіз показав, що резервом являється збільшення величини чистого доходу від реалізації. Є надія, що зростання прибутку буде швидшим.

Для забезпечення складності аналізу аналітики часто виконують різні аналітичні перетворення для побудови багатofакторної моделі. У зарубіжній практиці модель “Дюпона” часто використовується для аналізу рентабельності активів. Дана модель має наступний вигляд:

$$P_a = \frac{\Pi}{A}, \quad (3.1)$$

де Π – чистий прибуток товариства;
 A – середня величина активів.

Один із варіантів виступає перетворення цієї моделі на п'ятифакторну формулу, яка виглядає так:

$$P_a = (x - 1) \times y \times z \times k, \quad (3.2)$$

де x – питома вага виручки, яка припадає на собівартість продукції;
 y – питома вага оборотних активів підприємства;
 z – питома вага запасів у складі оборотних активів підприємства;
 k – виробнича оборотність запасів підприємства.

Формула відображає залежність рентабельності активів від рентабельності продажу та обороту активів (ефективність використання). З цього випливає, що значна частина приросту капіталу не завжди дає високу рентабельність активів. Це можливо лише в міру збільшення обміну активами при кращому управлінні.

Отже, згідно з фінансовою звітністю, ми розраховуємо вплив факторів на рентабельність активів компанії (табл. 3.7-3.9):

Таблиця 3.7

Розрахунок впливу факторів на рентабельність активів

Показники	2019 рік	2020 рік	Відхилення, + / –
1. Чистий дохід від реалізації продукції, тис.грн.	70535	47092	-23443
2. Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	70701	43131	-27570
3. Середньорічна вартість запасів, тис.грн.	22866,5	21609	-1257,5
4. Середньорічна вартість оборотних активів, тис.грн.	45381,5	24953,5	-20428
5. Середньорічна вартість активів підприємства, тис. грн.	66719	47134	-19585
6. Рентабельність активів, %	-0,25	+8,4	+8,65

З розрахунків можна помітити, що рентабельність на досліджуваному товаристві збільшилася на 8,65 %, а це відбулося за рахунок впливу певних

чинників. З метою проведення факторного аналізу формуємо вихідну таблицю 3.8:

Таблиця 3.8

Вихідні дані для факторного аналізу

Показники	Мин. рік	Звіт.рік	+/-
Виручка на 1 грн. собівартості продукції	0,99765	1,09183	+0,09418
Питома вага ОА структури А підприємства	0,68018	0,52941	-0,15077
Питома вага запасів у структурі ОА	0,50387	0,86597	+0,36209
Оборот запасів підприємства	3,0919	1,995	-1,09592

Формуємо аналітичну таблицю з метою проведення ланцюгових підстановок (табл. 3.9):

Таблиця 3.9

Факторний аналіз рентабельності активів

№	X(X-1)	Y	Z	K	ΔP_i
$\Delta P_i(x)$	0,09418	0,68019	0,50387	3,09190	+9,98056
$\Delta P_i(y)$	0,09184	-0,15077	0,50387	3,09190	-2,15717
$\Delta P_i(z)$	0,09184	0,52942	0,36210	3,09190	+5,44333
$\Delta P_i(k)$	0,09184	0,52942	0,86597	-1,09593	-4,61422
Σ	-	-	-	-	+8,65250

Таким чином, за результатами багатфакторного аналізу рентабельності активів було визначено, що резервами приросту рентабельності на наступний рік є: зростання питомої ваги оборотних активів у структурі всіх активів компанії та збільшення оборотності запасів.

Вплив факторів на рентабельність активів чітко відображено в Додатку К.

Отже, ефективний операційний аналіз доходів, витрат та фінансових результатів є важливою частиною інших основних складових оперативного управління, оскільки оптимальні висновки для прийняття ефективних рішень менеджерами усіх рівнів управління можливі лише на основі інтерпретації бухгалтерських даних.

3.2 Оцінка ймовірності банкрутства підприємства

Банкрутство компанії є одним з найважливіших факторів, що призводить до зниження рівня економічного розвитку та надходжень до державного бюджету. Щоб запобігти краху підприємства, дослідники розробили моделі, які передбачають рівень платоспроможності в майбутньому. У сучасній економічній науці відбулося кілька розробок у галузі аналізу та прогнозування неплатоспроможних суб'єктів господарювання, що дає можливість сумніватися у продовженні діяльності бізнес-підрозділу, тобто визначити й оцінити ознаки (критерії) шансу на банкрутство компанії.

Діагностика банкрутства включає оперативне виявлення його неплатоспроможності, збитків, фінансової залежності та низького рівня ведення бізнесу, тому класичні моделі діагностики банкрутства використовують показники прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності та визначення рівня ділової активності. Деякі моделі, які не включають ці компоненти, можуть не повністю оцінити результати діяльності компанії.

Кожен із доступних методів має переваги та недоліки, тому під час аналізу необхідно обрати підхід, який передбачає якомога менше затрат ресурсів та часу для здійснення збалансованої та точної оцінки економічної ситуації [56, с. 187]. Вибираючи метод оцінки, необхідно визначити правильність набору аналітичних процедур. Виходячи з цього, існує об'єктивна необхідність вивчити загальні методи оцінки ймовірності банкрутства неплатоспроможних фірм, як пропонують вітчизняні дослідники на прикладі конкретної фірми.

Мета дослідження – визначити ймовірність банкрутства вітчизняної компанії, а саме ПрАТ “Шкіряник”, на основі іноземних та вітчизняних методів, та виявити її основні переваги та недоліки, а також можливість використання у вітчизняній практиці. Для досягнення цієї мети необхідно вирішити наступні завдання:

– вивчити існуючі моделі банкрутства, запропоновані зарубіжними та вітчизняними вченими, та оцінити перспективи їх використання у вітчизняній практиці;

– визначити переваги та недоліки існуючих закордонних методів та окреслити основні аспекти використання переваг та мінімізації недоліків у практиці діяльності українських компаній;

– сфери визначають напрямки перспектив використання іноземних моделей в Україні.

Зарубіжні практики вже отримали достатній досвід здійснення оцінки фінансового стану суб'єкта господарювання та ймовірності настання банкрутства. З цією метою для кожного основного економічного показника було визначено конкретне економічне співвідношення, так званий фінансовий коефіцієнт.

В Україні діагностика банкрутства за моделлю О.О.Терещенка базується на застосуванні методології дискримінаційного аналізу на підставі економічних показників вибірки вітчизняних компаній та всебічної оцінки фінансового стану компанії на основі матричних моделей (розробник О.Хотомлянський, Т. Перната, Г. Северина). Ці методи оцінки дозволяють виявити тенденції в динаміці фінансового стану на прикладі ПрАТ “Шкіряник” 2018-2020 рр. (Таблиця 3.10). Модель розраховується на основі показників фінансової звітності.

Модель О. О. Терещенка розраховується за формулою:

$$Z = 1,5x_1 + 0,08x_2 + 10x_3 + 5x_4 + 0,3x_5 + 0,1x_6, \quad (3.3)$$

де x_1 –сума прибутку (збитку) та амортизації/зобов'язання;

x_2 – валюта балансу / зобов'язання;

x_3 –прибуток (збиток) / валюта балансу;

x_4 – прибуток (збиток) / виручки від реалізації продукції;

x_5 – запаси / виручки від реалізації продукції;

x_6 – виручка від реалізації продукції / валюта балансу.

Значення, отримані в цій моделі Z , можна узагальнити наступним чином:

$Z > 2$ - компанія фінансово стабільна і їй не загрожує банкрутство;

$1 < Z < 2$ - фінансовий баланс компанії порушений, але йому не загрожує банкрутство, якщо компанія переходить до антикризового управління;

$0 < Z < 1$ - компанії загрожує банкрутство, якщо вона не вживає певних заходів;

$Z < 0$ - компанія частково збанкрутувала.

Таблиця 3.10

Оцінка банкрутства за моделлю О. О. Терещенка

ПрАТ “Шкіряник” за 2018-2020 рр.

Показники	Роки		
	2018	2019	2020
$x_1 = (\text{ряд. 2350 (2355)} + \text{ряд. 2515}) / (\text{ряд. 1595} + \text{ряд. 1695})$	0,495	0,422	-0,053
$x_2 = \text{ряд. 1300} / (\text{ряд. 1595} + \text{ряд. 1695})$	0,636	0,599	0,380
$x_3 = \text{ряд. 2350 (2355)} / \text{ряд. 1300}$	0,035	0,106	-0,212
$x_4 = \text{ряд. 2350 (2355)} / \text{ряд. 2000}$	0,035	0,087	-0,433
$x_5 = \text{ряд. 1100} / \text{ряд. 2000}$	0,185	0,446	0,249
$x_6 = \text{ряд. 2000} / \text{ряд. 1300}$	1,023	1,220	1,291
$Z =$	1,469	2,432	-4,130

Таким чином, динаміка показників за 2018-2020 рр. показує, що ПрАТ “Шкіряник” є досить не фінансово стійким підприємством і виступає у звітному році напівбанкрутом.

Ми можемо відзначити основні переваги моделі О. О. Терещенка: модель проста у використанні та розробці із застосуванням вітчизняної статистики; врахована сучасна міжнародна практика; з використанням різних варіацій базової моделі для суб’єктів господарювання з різними функціями у вирішені проблеми критичних значень показників; з урахуванням особливостей функціонування бізнесу на зовнішньому та внутрішньому середовищах.

Однак ця методика не є досконалою і має недоліки: відсутність ретельної класифікації стійкості економічної ситуації (економічна ситуація лише задовільна та незадовільна); широкий діапазон невизначеностей, що вимагає подальших досліджень для виявлення економічної стабільності; недостатнє теоретичне обґрунтування критичних точок (або часових інтервалів) окремих економічних показників призводить до неточностей у визначенні нормативних значень економічних показників.

У 1968 р. Е. Альтман запропонував п'ятифакторну модель, в якій фактори є індивідуальними показниками фінансового стану фірми. Ця модель виглядає так:

$$Z = 1,2A + 1,4B + 3,3C + 0,6D + 1,0E, \quad (3.4)$$

де А - оборотний капітал / загальна вартість активів;

В - чистий результат / загальна вартість;

С - чистий прибуток / загальна вартість;

Д - ринкова капіталізація фірми / обсяг зав'язування;

Е - обсяг продажів / загальна вартість активів.

Значення детектора Z можна інтегрувати наступним чином:

до 1,8 – досить висока можливість банкрутства;

1,81 - 2,70 – висока можливість банкрутства;

2,71 - 2,99 – можлива ймовірність банкрутства;

3,00 і більше – шанс банкрутства дуже малий.

Проведення оцінки ймовірності банкрутства відповідно до моделі Е. Альтмана на ПрАТ “Шкіряник” за 2018–2020 рр. відображено в таблиці 3. 11.

Таблиця 3.11

Оцінка ймовірності банкрутства за моделлю Е.

АльтманаПрАТ “Шкіряник” за 2018-2020 рр.

Показники	Роки		
	2018	2019	2020
A= ряд. 1195 / ряд. 1300	0,742	0,599	0,419
B = ряд. 2350 / ряд. 1300	0,036	0,106	0
C = ряд. 2000 / ряд. 1300	1,023	1,221	1,291
D = ряд. 1495 / (ряд. 1595 + ряд. 1695)	-0,364	-0,401	-0,620

E = ряд. 2000 / ряд. 1300	1,023	1,221	1,291
Z=	5,121	5,877	5,682
Ймовірність банкрутства	дуже низька	дуже низька	дуже низька

На підставі проведених обчислень стало очевидно, що узагальнюючий показник ступення загрози банкрутства за методикою Альтмана впродовж 2018-2020 рр. є досить високим, відповідно, ступень загрози банкрутства за методикою Альтмана ПрАТ “Шкіряник” є дуже низький.

Незважаючи на важливу поширеність моделі Альтмана та деякі її переваги, дослідники вказують на основні її недоліки. Основним недоліком є те, що модель Альтмана базується на даних 1950-х років і застарілих інформаційних даних, тому через значні зміни рівня економічного розвитку доцільно перевіряти їх через рівні проміжки часу з новими наборами даних для отримання більш точних даних. основна інформація про управлінські рішення.

Модель М. Спрінггейта забезпечує інтегрований розвиток показників, який використовується для оцінки ймовірності банкрутства компанії. Ця модель була побудована М. Спрінггейтом в Університеті СаймонаФрейзера в 1978 р. За допомогою поетапного дискримінаційного аналізу з використанням методу, сформованого Е. Альтманом у 1968 р. Коли була створена модель з 19 економічних коефіцієнтів, вони вважалися найкращими, залишилося лише чотири. Точність цієї моделі досить висока і становить понад 90%.

Загалом, модель Спрінггейта має таку форму:

$$Z = 1,03A + 3,07B + 0,66C + 0,4D. \quad (3.5)$$

де А - оборотний капітал / загальна вартість активів;

В - прибуток до оподаткування / загальна вартість активів;

З - прибуток до оподаткування / поточний борг;

Д - обсяг продажів / загальна вартість активів.

Модель Спрінгейта була розроблена для американських та канадських компаній. Відносини виражаються в доларах, модель призначена для оцінки кредитоспроможності компаній. Основні недоліки:

- калькуляційні розрахунки не враховували умови економічного розвитку різних країн, зосереджено тільки на Канаду та США;
- необхідні коригування національної валюти, що в свою чергу порушує безперервність;
- значення змінних в оригінальних моделях наведені в канадських та американських доларах. Конвертація в долари в інших країнах вирішує проблему, але коливання обмінного курсу демонструють аномалії.

Прогноз банкрутства ПрАТ “Шкіряник” може бути більш точно визначений за допомогою моделі Спрінгейта (табл. 3.12). Якщо в результаті одержуємо критерій підприємства, який становить $Z < 0,862$, то компанія є потенційним банкрутством, а якщо $Z > 2,451$, то ризик банкрутства мінімальний, а компанія фінансово стабільна. Таким чином, за моделлю Спрінгейта компанія не є потенційним банкрутом. Усі значення на 2018-2020 рр. перебільшують поріг ($Z < 0,862$), хоча фінансова стабільність фірми у 2020 р. починає спадати.

Таблиця 3.12

**Оцінка банкрутства за моделлю М. СпрінгейтаПрАТ “Шкіряник”
за 2018-2020 рр.**

Показники	Роки		
	2018	2019	2020
A= ряд. 1195 / ряд. 1300	0,742	0,599	0,419
B = ряд. 2290 / ряд. 1300	0,036	0,106	0
C = ряд. 2290 / ряд. 1695	0,023	0,064	0
D = ряд. 2000 / ряд. 1300	1,023	1,221	1,291
Z=	1,299	1,473	0,948

Коефіцієнт Бівера використовується для ідентифікації структури дисбалансу. Розраховується як відношення різниці між чистим доходом та накопиченою амортизацією до суми довгострокових та короткострокових зобов'язань.

Ознакою формування дефіцитної структури балансу є певне фінансове становище суб'єкта господарювання, де протягом тривалого часу (1,5-2 роки) коефіцієнт Бівера не перевищує більше 0,2, що є небажаним показником частки прибутку орієнтований на розвиток виробничої діяльності. У іншій ситуації, коли структура балансу є недостатньою, компанія починає працювати в борг, а її коефіцієнт забезпечення власними засобами починає становити менше 0,1.

Таблиця 3.13

**Оцінка банкрутства за коефіцієнтом Бівера та Cash-Flow
ПрАТ “Шкіряник” за 2018-2020 рр.**

Показники	Роки		
	2018	2019	2020
Коефіцієнт Бівера = (Чистий прибуток (ряд. 2350) – Амортизація (ряд. 2515)) / Сума зобов'язань (ряд. 1595+ ряд.1695)	0,038	0,083	0,021
Коефіцієнт Cash-Flow = (Чистий прибуток (ряд. 2350) – Амортизація (ряд. 2515)) / (Сума зобов'язань (ряд. 1595+ ряд.1695) – Гроші та їх еквіваленти (ряд. 1165))	0,005	0,045	-0,022

Метод грошових потоків (Cash-Flow) використовується для визначення чистих грошових потоків, доступних для підприємства. Грошовий потік являє собою прибуток, який у певний період все ще є у підприємства та амортизацію протягом цього періоду. Отже, відповідно із коефіцієнтом Бівера, ПрАТ “Шкіряник” не являється банкрутом має та задовільну структуру балансу (табл. 3.13).

У міжнародній практиці однією з найвідоміших систем є “Карта регуляторних відхилень фінансових показників”, розроблена професором МессодомБенішем.

Першим показником є DSRI (англ. DaySalesinReceivablesIndex), який відображає взаємозв'язок між змінами доходів та змінами доходів від продажу між звітними даними (t) та останнім (t-1) роком. Цей показник обчислюється за формулою:

$$DSRI = \frac{(\text{Дебіторська заборгованість}_t / \text{Виручку від реалізації продукції}_t)}{(\text{Дебіторська заборгованість}_{t-1} / \text{Виручку від реалізації продукції}_{t-1})} \quad (3.6)$$

Зміни в доходах та заборгованості, як правило, майже однакові. У цьому випадку ефективність показника значно знижується. Згідно з дослідженням М. Д. Беніша, середній рівень DSRI для "чесних" компаній становить 1,031, а для компаній, які повідомляють про зриви, цей коефіцієнт вищий на 42% і дорівнює 1,465.

Наступний показник – GMI (Gross Margin Index) оцінює відношення змін валового прибутку (валової рентабельності) до змін у виручці від продажу між попереднім та поточним роком.

$$GMI = \frac{\frac{\text{Виручку від реалізації продукції}_{t-1} - \text{Собівартість реалізованої продукції}_{t-1}}{\text{Виручку від реалізації продукції}_{t-1}}}{\frac{\text{Виручку від реалізації продукції}_t - \text{Собівартість реалізованої продукції}_t}{\text{Виручку від реалізації продукції}_t}} \quad (3.7)$$

У компаній з високою прибутковістю, зазвичай, зароджується негативна мотивація маніпулювати даними. Згідно з дослідженням Беніша, коефіцієнт "чесних" підприємств у середньому становить 1,014, а суб'єктів господарювання з викривленнями даних у фінансовій звітності мають значення коефіцієнта 1,193.

Третім показником є AQI (AssetsQualityIndex), який оцінює якість активів через відношення величини оборотних активів підприємства до залишкової вартості основних засобів у загальній сумі балансу компанії (за даними фінансової звітності) в звітному періоді t та його рівень минулого року $t-1$.

$$AQI = \frac{1 \cdot \frac{\text{Оборотні активи}_t + \text{Залишкова вартість}_t}{\text{Баланс}_t}}{1 \cdot \frac{\text{Оборотні активи}_{t-1} + \text{Залишкова вартість}_{t-1}}{\text{Баланс}_{t-1}}} \quad (3.8)$$

Згідно із дослідженням Беніша, коефіцієнт "чесних" компаній у середньому становить 1,039, а суб'єктів господарювання з викривленнями даними у фінансовій звітності мають коефіцієнт 1,254.

Четвертий показник - SGI (англ. SalesGrowthIndex) – показує динаміку виручки від реалізації продукції (робіт, послуг) у поточному та попередньому роках.

$$SGI = \frac{(\text{Дохід від реалізації продукції}_t)}{(\text{Дохід від реалізації продукції}_{t-1})} \quad (3.9)$$

Критичним значенням цього показника є – 1,607.

Наступним показником – SGAI (англ. Sales General and Administrative Expenses Index) є відношення адміністративних витрат до маркетингових витрат.

$$SGAI = \frac{\frac{\text{Адміністративні витрати}_t - \text{Витрати на збут}_t}{\text{Виручку від реалізації продукції}_t}}{\frac{\text{Адміністративні витрати}_{t-1} - \text{Витрати на збут}_{t-1}}{\text{Виручку від реалізації продукції}_{t-1}}} \quad (3.10)$$

DEPI (Depreciation Index)– це показник, який оцінює відношення величини амортизації до залишкової вартості продукції у попередньому та звітному році.

$$DEPI = \frac{\frac{\text{Амортизація}_{t-1}}{\text{Амортизація}_{t-1} + \text{Залишкова вартість}_{t-1}}}{\frac{\text{Амортизація}_t}{\text{Амортизація}_t + \text{Залишкова вартість}_t}} \quad (3.10)$$

Середнє значення цього коефіцієнта для "чесних" компаній повинно становити 0,018, а для підприємств з викривленнями показників звітності цей коефіцієнт становить – 0,011.

Сумарна величина заборгованості за минулий рік та звітний рік оцінюється за таким наступним економічним показником – LVGI (англ. Leverage Index).

$$LVGI = \frac{(\text{Загальна сума зобов'язання}_t / \text{Баланс}_t)}{(\text{Загальна сума зобов'язань}_{t-1} / \text{Баланс}_{t-1})} \quad (3.11)$$

Заключним показником у цій моделі М. Беніша є індикатор ТАТА (англ. Total Accrualsto Total Assets). Він відображає різницю між операційним прибутком та чистим грошовим потоком до суми активів у балансі.

$$TATA = \frac{(\text{Прибуток}_t - \text{Чистий рух коштів від операційно діяльності}_t)}{\text{Баланс}_t} \quad (3.12)$$

Для опису вищезазначених показників складається формула з восьми факторів для виявлення маніпуляцій у фінансовій звітності:

$$M = -4,8 + 0,920 \times \text{DSRI} + 0,528 \times \text{GMI} + 0,404 \times \text{AQI} + 0,892 \times \text{SGI} + 0,115 \times \text{DEPI} + \\ + 0,172 \times \text{SGAI} + 4,679 \times \text{TATA} - 0,327 \times \text{LVGI} \quad (3.13)$$

Граничне значення для M-score становить $-2,22$. Якщо значення цього числа більше, компанія ідентифікується як маніпулятор.

Тому в ПрАТ “Шкіряник” було проведено емпіричне дослідження, яке складалося з розрахунку вищезазначених показників та лягло в основу моделі М. Беніша (табл. 3.14).

Таблиця 3.14

Карта нормативних відхилень фінансових індикаторів ПрАТ “Шкіряник”

Роки/показники	DSRI	GMI	AQI	SGI	SGAI	DEPI	LVGI	TATA
2018	1,838	-1,043	0,015	1,388	0,808	0,958	0,869	-0,429
2019	0,024	-23,5	13,556	0,911	1,380	0,966	1,062	0,089
2020	0,667	-0,024	0,241	0,668	1,155	1,001	1,575	-0,581

Ці показники визначені для наступного етапу дослідження – з метою проведення класифікації стосовно якості інформаційних даних у фінансовій звітності.

Однак, порівняно з оригінальною моделлю М. Беніша, в якій компанії поділяються на неманіпуляторів та маніпуляторів, у нашому дослідженні використовуються лише знаки “зеленого прапора” – для неманіпуляторів та “червоний прапор” – для компаній, які порушують діяльність їх фінансової звітності (таблиця 3.15).

Таблиця 3.15

**Значення показників M-score для восьмифакторної моделі
М. Беніша у 2018-2020 рр.**

Роки	M-score	
	Значення	Інтерпретація
	$> -2,2$	
2018	-4,46	Червоний прапор
2019	-10,48	Червоний прапор
2020	-6,43	Червоний прапор

Отже, можна зробити висновок, що компанія здійснює незначні маніпуляції з фінансовою звітністю впродовж 2018-2020 роки, тобто частина цієї інформації була спотворена. Хоча обробка даних за допомогою різних методів бухгалтерського обліку може призвести лише до збільшення прибутку в короткостроковій перспективі. Ситуація залишається стабільною впродовж усього досліджуваного періоду, оскільки, згідно з восьмифакторною моделлю Беніша, показник більший $-2,21$, що є негативним явищем, тобто маніпуляцій цих років проводилось. Однак маніпулювання фінансовою звітністю попереднього періоду може негативно вплинути на фінансову звітність звітного періоду, оскільки спотворена історична інформація була основою для формування інформації протягом звітного періоду.

Загальну інформацію про вищезазначене дослідження можна знайти в Додатку Л. Загалом, розрахунки показують, що ПрАТ “Шкіряник” є фінансово стійкою компанією і їй не загрожує банкрутство. Що стосується системи показників “Карта регуляторних відхилень економічних показників”, було зазначено, що у попередні роки у фінансовій звітності спостерігались незначні викривлення, які могли негативно вплинути на майбутні фінансові результати.

3.3 Аналіз ділової активності ПрАТ “Шкіряник” та шляхи її зміцнення в період кризових явищ

Кожен бізнес створює мікросоціально-економічну систему, яка являє собою певний набір ресурсів, у яких фактор праці бере участь у примусовій формі. Ця система завжди знаходиться під прямим або опосередкованим впливом декількох зовнішніх і внутрішніх факторів. Крім того, діяльність компанії завжди цікавить певні групи людей, наприклад, інвесторів, власників, підрядників, податкові органи, менеджерів тощо. Кожен із вищезазначених осіб звертає увагу на результати діяльності компанії, які представлені як показники, що допомагають контролювати стан механізму управління. Вся діяльність суб'єкта господарювання виражається через показники фінансового стану, серед яких важливу роль відіграють індикатори ділової активності. Тому що ці показники відображають процеси економічного розвитку та динаміку змін [57, с. 118].

На основі представленого методологічного підходу ми здійснюємо оцінку стану ділової активності виробничого підприємства ПрАТ “Шкіряник” (табл. 3.16).

Як бачимо, у звітному році порівняно з минулим відбулося негативне змінення більшості показників: дохід від реалізації зменшився на 33,24%, що у грошовому вираженні становить 23443 тис. грн., середньорічна вартість усіх активів підприємства знизилася на 29,35 %, в тому числі середньорічна вартість оборотних активів зменшилася майже на половину – 45,01 %, що є досить негативним явищем для підприємства і становить у грошовому вираженні – 20428 тис. грн, та знизилася середньорічна вартість власного капіталу на 8118 тис. грн. Середньорічна вартість запасів показали хорошу тенденцію у змінах, їх середньорічна вартість збільшилася на 65,96 %. Проте позитивним явищем для підприємства є зниження вартості середньорічної дебіторської заборгованості, що зменшилася у звітному році порівняно із звітним майже на 100%, що у грошовому вираженні становить 9459 тис. грн.

Таблиця 3.16

Вихідні дані для аналізу ділової активності підприємства

Показники	2019 рік	2020 рік	Відхилення +/-	
			тис. грн.	%
Дохід від реалізації послуг	70535	47092	-23443	66,76
Чистий прибуток	-20392	6142	26534	30,12
Середньорічна вартість активів	66719	47134	-19585	70,65
Середньорічної вартість оборотних активів	45381,5	24953,5	-20428	54,99
Середньорічна вартість запасів	13020,5	21609	8588,5	165,96
Середньорічна вартість дебіторської заборгованості	9784	325	-9459	3,32
Середньорічна вартість власного капіталу	-41013,5	-49131,5	-8118	119,79

Наступним кроком під час проведення оцінки ділової активності товариства є аналіз відповідних індикаторів підприємства, які наведені в табл. 3.17.

Дані показують, що ефективність використання активів компанії ПрАТ “Шкіряник” спадає. Якщо в 2019 році на кожен гривню залучених коштів було надано послуг на суму 1,06 гривень, то в 2020 році – вже 1 грн. Щоб у подальшому рівень показника не зменшувався, то необхідно, наприклад, продати частину не використовуваних активів.

Таблиця 3.17

Оцінка ділової активності ПрАТ “Шкіряник”

Показники	2019 рік	2020 рік	Відхилення +/-	
			грн	%
Коефіцієнт оборотності активів	1,06	1,00	-0,06	94,51
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,55	1,89	0,33	121,42
Коефіцієнт оборотності запасів	5,42	2,18	-3,24	40,23

Коефіцієнт оборотності власного капіталу	-1,72	-0,96	0,76	55,73
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	7,21	144,90	137,69	2009,91
Період оборотності активів	340,52	360,32	19,80	105,81
Період оборотності оборотних активів	231,62	190,76	-40,86	82,36
Період оборотності запасів	66,45	165,19	98,74	248,58
Період оборотності дебіторської заборгованості	49,94	2,48	-47,45	4,98

Отримані дані показують, що раціональність та ефективність використання оборотних активів підприємством незначно зростає. Якщо в 2019 році на кожен гривню оборотних активів продано товарів і послуг на суму 1,55 гривні, то в 2020 р – 1,89 гривні. Основним чинником зниження показника виступає значне зниження у структурі оборотних активів суми дебіторської заборгованості за товари і послуги. З огляду на те, що обсяг збуту залишається відносно стабільним протягом періоду дослідження, зниження суми дебіторської заборгованості за товари і послуги є позитивним явищем. Для подальшого збільшення оборотності оборотних активів необхідно вжити заходи повернення коштів компанії.

Коефіцієнт оборотності запасів, також знизився на 3,24 обороти в рік, що є негативним явищем для підприємства, але не суттєвим, оскільки підприємство надає послуги, а не займається виробництвом.

Таким чином, на фірмі вирішується проблема щодо постійного зменшення оборотності дебіторської заборгованості. Тому що якщо в 2019 році дебіторська заборгованість підприємства здійснила 7,21 обороти, то в 2020 році – тільки 144,9 обороти. Для подальшого вирішення даної проблеми потрібно здійснити певне коригування політики щодо управління дебіторською заборгованістю та працювати тільки на умовах передоплати з клієнтами, які не платять вчасно за надані послуги згідно умов договору.

Оборотність власного капіталу ПрАТ “Шкіряник” спадає, і на кінець періоду дослідження було вироблено товарів і надано послуг на суму -0,96

гривень на кожну гривню залучених коштів власників. Це негативна тенденція.

Ефективність управління усіма активами в ПрАТ “Шкіряник” збільшилася. Якщо в 2019 р. активи в середньому здійснювали один оборот протягом 340,52 дні, то в 2020 р. – протягом 360,32 дні.

Теж саме стосується оборотних активів підприємства, де кількість днів при здійсненні одного обороту знизилася на 40,86 дні. Тривалість одного обороту запасів підприємства збільшилася на 98,74 днів.

Дані щодо управління дебіторською заборгованістю показують, що, загалом, політику потрібно коригувати, тому що середній період погашення дебіторської заборгованості не стабільний в ПрАТ “Шкіряник”. Кількість днів одного оберту дебіторської заборгованості знизилася на 47,45 деі, та у 2020 році становить уже 2,48 дні.

Вивчаючи динаміку абсолютних показників, потрібно з'ясувати, в якій мірі вона відповідає їх оптимальному співвідношенню, так званому “золотому правилу економіки компанії”:

$$Трп > Трв > Тра > 100\%, \quad (3.14)$$

де $Трп$, $Трв$, $Тра$ – темпи зростання прибутку, виручка від реалізації та активів відповідно.

Перше співвідношення демонструє, що випередження темпів зростання прибутку в зіставленні із темпами зростання продажів відображає зниження собівартості готової продукції, як головного фактора збільшення рівня прибутку.

Якщо зростання прибутку та продажів швидше темпів зростання активів, це свідчить про ефективність застосування у господарській діяльності останніх.

Провівши дослідження щодо динаміки абсолютних показників у ПрАТ “Шкіряник”, стало зрозуміло, що компанія працює не оптимально, оскільки не дотримується нерівність “золотого правила економіки”.

-332<66,8> 63,2<100%

На підставі проведення оцінки ділової активності та ефективності управління ПрАТ “Шкіряник” можна зробити висновок, що фірма прибуткова, рентабельна, але слабка фінансова стабільність. Ступінь ділової активності цієї компанії невеликий.

Звичайно, таку характеристику зараз можна дати майже всім українським суб’єктам господарювання. Тому ми вважаємо, що для підвищення рівня ділової активності та ефективності управління компанією є доцільними наступні заходи:

- вжити заходи для прискорення оборотності оборотних активів та підвищення ефективності їх використання;
- підвищення ефективності використання в загальному усіх активів підприємства;
- перевірити стан прострочення платежів.

Ці заходи повинні допомогти компанії досягти фінансової стабільності та покращити результати діяльності.

Тому необхідно систематично аналізувати фінансовий стан суб’єкта господарювання, одним із компонентів якого є оцінка бізнесу та ефективності функціонування компанії.

Висновки до розділу 3

На основі здійсненого аналізу абсолютних та відносних показників фінансових показників досліджуваного суб'єкта господарювання можна зробити висновок, що динаміка доходів за 2018-2020 рр. є негативною оскільки дохід компанії має тенденцію до щорічного зменшення. Що стосується структури доходів, основну частину становлять дохід від основної діяльності. Окрім доходу, витрати компанії спадають порівняно щороку, причому більшість витрат становлять операційні витрати. Кінцевим результатом бізнесу у звітному році є збиток. Щороку він має тенденцію до спадання. Рентабельність реалізованої продукції зросла на 0,38 % протягом звітного року, що є позитивним явищем для компанії.

Аналізуючи ймовірність банкрутства за кількома відомими моделями, виявилось, що прогнозування за моделлю О.О.Терещенка ПрАТ “Шкіряник” є досить не фінансово стійким підприємством і виступає у звітному році напівбанкрутом. За моделями Е. Альтмана та Спрінгейта слід констатувати мінімальний ризик банкрутства підприємства, що є також хорошою тенденцією у розвитку.

Аналізуючи показники ділової активності компанії, можна зробити висновок, що оборот ключових показників збільшилася, і це негативно впливає на діяльність підприємства. Найважливіші способи збільшення показників ділової активності компанії – це вжиття заходи для прискорення темпів обороту активів та підвищення їх ефективності, а також підвищення ефективності використання майна, усунення затримок за простроченою заборгованістю.

ВИСНОВКИ

В результаті дослідження теоретичних основ та методологічних принципів бухгалтерського обліку аналізу фінансових результатів та шляхів підвищення ділової активності підприємства в магістерській роботі визначено наступне:

1. Фінансовий результат господарської одиниці – це зіставлення доходів і витрат одного періоду з метою одержання якісної та кількісної характеристики функціонування суб'єкта господарювання, яке, в свою чергу, буде віддзеркалювати наявні зміни у власному капіталі (у разі одержання прибутку – зростання величини власного капіталу, у випадку отримання збитку – його зменшення). Вітчизняна бухгалтерська практика виділяє три підходи до визначення характеру фінансових результатів: податковий, управлінський та фінансовий.

2. Одним із найважливіших нормативних актів, що регулює обчислення та аналіз фінансових результатів та розподіл прибутку, є Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні. Цей закон забезпечує правову основу для організації, регулювання, обліку та складання фінансової звітності в державі. Цей нормативний акт поширюється на всі юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від їх організаційно-правової форми та форми власності, а також на представництво іноземних фінансово-економічних установ, які повинні вести фінансову звітність та подавати їх відповідно до відповідно до чинного національного законодавства.

3. Ділова активність підприємства – це складна системна, яка описує якісні та кількісні показники діяльності господарюючого суб'єкта, що віддзеркалює рівень виконання плану, комплекс зусиль направлених на підвищення рівня рентабельності суб'єкта господарювання та ефективність застосування різноманітних видів ресурсів. Застосування результатів оцінки ділової діяльності підприємства дає можливість дослідити ефективність

прийняття рішень, а отже, оцінити ефективність управління. Також вивчені результати оцінки ділової активності суб'єкта господарювання на практиці допоможуть поліпшити фінансово-господарську діяльність та допоможуть отримати конкурентну перевагу в сегменті ринку, де бізнес функціонує.

4. Основною метою діяльності всіх підприємств є отримання прибутку. Для досягнення цієї мети повинні бути ефективно визначені та налагоджені всі процеси на підприємстві. Для раціонального управління компанією точна, повна, своєчасна та достовірна інформація повинна надаватися широкому колу користувачів інформації. Тому в ході дослідження питання щодо організації бухгалтерського обліку фінансових результатів на ПрАТ “Шкіряник” було встановлено, що основними цілями компанії є надійне визнання фінансових результатів, оперативне та повне відображення в бухгалтерському обліку та остаточне його визначення.

5. Раціональний облік доходів, витрат та фінансових результатів дозволяє своєчасно надавати користувачам неупереджену інформаційні дані. Найважливіші вхідні та вихідні дані про доходи, витрати та фінансові результати збираються на рахунках і відображаються у звіті про фінансові результати за обраний період. Формування та визнання методологічних принципів при розрахунку фінансових результатів визначені в в НП(С)БО) 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності”, П(С)БО 15 “Дохід” й 16 “Витрати” тощо. Встановлено, що методологічні принципи повинні забезпечувати вищий ступінь об'єктивності, щоб надана і отримана інформація про доходи та витрати компанії та про класифікацію доходів і витрат могла бути впорядкована з урахуванням економічної природи операцій.

6. Для подальшого функціонування суб'єкта господарювання важливо, щоб підприємство безперервно проводило свої беззбиткові операції. З цією метою необхідно постійно контролювати фінансовий стан компанії, негайно ліквідувати дефіцит компанії та вживати заходів для поліпшення фінансового стану. Першим кроком до поліпшення фінансового стану вітчизняних підприємств в нинішніх економічних умовах є пошук найкращого

співвідношення власного капіталу та позикового для оптимізації максимальної прибутковості та мінімального ризику. Суб'єкт господарювання має стежити за динамікою зміни свого фінансового становища і негайно реагувати на зміни будь-якого показника.

7. На основі аналізу абсолютних та відносних фінансових показників досліджуваного суб'єкта господарювання можна зробити висновок, що динаміка доходів за 2018-2020 роки є негативною, оскільки дохід компанії щорічно зменшується. Що стосується структури доходів, то основну частину становлять доходи від операційної діяльності. Окрім доходу, витрати компанії зменшуються порівняно щороку, причому більшість витрат становлять операційні витрати. Кінцевий результат компанії у звітному році - збиток. Рентабельність реалізованої продукції за звітний рік зросла на 0,38%, що є позитивним явищем для підприємства.

8. Банкрутство суб'єкта господарювання є одним з основних факторів, що призводять до зниження рівня економічного розвитку та надходжень до державного бюджету. Діагностика банкрутства включає тимчасове виявлення його неплатоспроможності, збитків, фінансової залежності та низького бізнесу, тому класичні моделі діагностики банкрутства використовують показники прибутковості, фінансової стійкості, ліквідності та ділової активності. При проведенні аналізу ймовірності банкрутства було використано наступні моделі: О. О. Терещенка, Е. Альтмана та Спрінгейта. Відповідно до коефіцієнта Бівера ПрАТ “Шкіряник” також має задовільну структуру балансу і не є банкрутом. Однак, згідно з моделлю М. Беніша, у 2018-2020 роках компанія здійснила незначні маніпуляції з фінансовою звітністю, що спотворило частину цієї інформації. Проте дослідження також показало, що ПрАТ “Шкіряник” працює не оптимально, оскільки недотримується “золотого правила економіки”.

9. Формування напрямів діяльності підприємства проводиться через шляхом визначення показників фінансового стану, деякі з них відіграють важливу роль під час оцінки ділової активності. На підставі сформованих методичних підходів здійснено аналіз ділової активності ПрАТ “Шкіряник”. За результатами проведеного дослідження запропоновано заходи підвищення рівня ділової активності та ефективності управління компанією, а саме: вжити заходи для прискорення оборотності оборотних активів та підвищення ефективності їх використання; підвищення ефективності використання в загальному усіх активів підприємства; перевірити стан прострочення платежів.

Список використаної літератури

1. Аникин А. В. Жизнь и идеи мыслителей-экономистов до Маркса. М.: Политиздат, 2013. 367с.
2. Прохар Н. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2016. 257 с.
3. Овсійчук О.В. Проблеми організації обліку фінансових результатів діяльності підприємства. *Управління розвитком*. 2013. № 15. С. 142–144.
4. Макода С. Л. Економічний зміст та протиріччя в обліку фінансових результатів діяльності сільськогосподарських підприємств. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства: Економічні науки*. Харків: ХНТУСГ, 2015. Вип.161. 326 с.
5. Мазур В. П. Економічний зміст поняття фінансових результатів сільськогосподарської діяльності. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/ekonomichniy-zmist-ponyattya-finansovih-rezultativ-silskogospodarskoi-diyalnosti.html>
6. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський облік, контроль і аналіз: проблеми теорії та методології: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2013. 604 с.
7. Прохар Н. В. Облік доходів, витрат і фінансових результатів: проблеми теорії та практики: монографія. Полтава: РВВ ПУЕТ, 2011. 257 с.
8. Гамзаєва Е. М. Фінансовий результат як економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку й економічного аналізу. *Управління розвитком*. 2017. № 15. С. 131–133.
9. Хом'як Р.Л., Партин Г.О., Корягін М.В. Бухгалтерський облік в Україні: навч. посіб. Львів: “Інтелект – Захід”, 2017. 820 с.
10. Фроленко М. Фінансовий план: які показники виконуються в обов'язковому порядку. URL: <http://www.business-inform.kiev.ua/oprilyudneni-statti/6-finansovij-plan-yaki-pokazniki-vikonuyutsya-v-obov-yazkovomu-poryadku>
11. Пушкар М. С. Фінансовий облік: Підручник. Тернопіль: Карт-

баланш, 2016. 628 с

12. Вебер Ю. На пути к активному управлению с помощью показателей. *Проблемы теории и практики управления*. 2018. № 5. С. 107–111.

13. Пирець Н. М. Особливості обліку фінансових результатів згідно з національними та міжнародними стандартами. *Економічний простір*. 2017. № 62. С. 228–234.

14. Параскевич Л. В. Проблеми обліку фінансового результату промислового підприємства. *Сталий розвиток економіки: облік, аналіз і аудит*. 2018. № 1. С. 123–127.

15. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” № 73 від 18.03.2013 р. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

16. Проданчук М. А. Формування показників фінансових результатів. *Вісн. Сум. нац. аграр. ун-ту. Серія : Фінанси і кредит*. 2016. № 2(11). С. 40–42.

17. Омелянович М. М. Оцінка вибуття запасів: вивчаємо методи. *Все про бухгалтерський облік*. 2019. 40 с.

18. Червінська С. Л. Визначення та облік фінансових результатів діяльності аграрних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.06.14 – “Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності)” URL: <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2006/06csldap.zip>

19. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.1999 р. № 996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>

20. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 “Дохід” від 29 листопада 1999 р. URL: www.rada.gov.ua

21. Ловінська Л.Г., Стефанюк І.Б. Концепція фінансового результату у системі бухгалтерського обліку підприємств. *Фінанси України*. 2015. С. 58–65.

22. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.99 N 291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11>.

23. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій від 30.11.1999 № 291. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

24. Концептуальна основа фінансової звітності від 01.09.2010. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_009#Text

25. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 18 “Дохід” від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025#Text

26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 “Подання фінансової звітності” від 01.01.2012. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013#Text

27. Зарудна Н.Я., Кундеус ОМ., Яковець Т.А. Облік та нормативно-правове забезпечення підприємницької діяльності: навч. посіб. Тернопіль, Крок, 2016. 281с.

28. Петренко М.І. Оцінка ділової активності підприємства. *Збірник наукових праць*. 2018. № 26. С. 97–99.

29. Ткачук Г.Ю. Оцінка ділової активності підприємства. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Економічні науки*. 2018. № 13. Ч. 4. С. 88–90.

30. Петренко М.І. Оцінка ділової активності підприємства. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2015_26/index.html

31. Стоянова Е. С. Финансовый менеджмент: теория и практика. М.: Перспектива, 2010. 656 с.

32. Гарасюк О. А. Проблеми щодо сутності поняття “ділова активність підприємства. *Вісник КТУ*. 2017. № 22. С. 63.

33. Куриленко Т.П. Теоретичні аспекти визначення ділової активності. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Nvamu/Ekon/2016_6/6.pdf

34. Заїкіна О. О. Роль показників ділової активності в оцінці управління підприємством. *Харчова промисловість*. 2018. № 7. С. 89
35. Мешкова Н. Л. Економічна сутність ділової активності промислового підприємства. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 1. С. 105–108.
36. Д'яченко І. І. Методичне забезпечення аналізу ділової активності підприємства. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Uproz_2016_10_54
37. Курило Г. М. Облік фінансових результатів із застосуванням бухгалтерської інформаційної системи. *Проблеми впровадження інформаційних технологій в економіці та бізнесі: II міжнар. наук.-практ. конф.: тези доп.* Ірпінь, 2016. С. 269–275.
38. Параскевич Л. В. Проблеми обліку фінансового результату промислового підприємства. *Сталий розвиток економіки*. 2016. С. 123–127.
39. Коришко Н. Організація обліку фінансових результатів суб'єктів підприємницької діяльності. *Економічний аналіз*. 2014. №6. С. 84–86.
40. Будко О. Облікова політика як інструмент впливу на фінансові результати діяльності підприємства. *Економічний аналіз*. 2015. №5. С. 232–235.
41. Станівчук Г. В. Організація обліку фінансових результатів діяльності підприємства. *Збірник Вінницького національного аграрного університету*. 2015. С. 45–48.
42. Перевозова І. В. Теоретичні засади економічної сутності категорії “прибуток”. *Формування економічних відносин в умовах становлення ринку : зб. наук. праць ТАНГ*. Тернопіль : Екон. думка, 2016. Вип. 5. С. 27–39.
43. Тесленко Т. І. Облік фінансових результатів: проблеми та шляхи вдосконалення. *Бізнес Інформ*. 2013. №4. С. 356–360.
44. Лагодієнко Н. В. Облік і контроль фінансових результатів на підприємствах. *Бізнес-навігатор*. 2014. № 1(33). С. 167–172.
45. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 “Витрати”, затверджено наказом Міністерства фінансів України від 19.01.2000 р. №

27/4248. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>.

46. Голов С. Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. К: Центр учбової літератури, 2013. 522 с.

47.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність: підруч. К.: Алерта, 2015. 1080 с.

48. Малюга Н. М. Прибуток як економічна категорія та об'єкт бухгалтерського обліку. *Вісник ЖДТУ*. Житомир: ЖДТУ, 2014. № 2(28). С. 119–129.

49. Городинська Д. Економічна стійкість підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2015. №10(42). С. 141–146.

50. Рудницька О. Шляхи покращення фінансового стану українських підприємств. *Вісник Національного університету "Львівська політехніка"*. 2016. № 639. С. 132–138.

51. Лишиленко О. Напрями вдосконалення обліку та аудиту фінансових результатів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 6. С. 16–2

52. Пушкар М. С. Створення інформаційної бази для аналізу запасів. *Наукові записки: зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. акад. нар. госп-ва*. Тернопіль: Економічна думка, 2014. Вип. 11, ч. 2. С. 172–173.

53. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. К. : Кондор, 2013. 274 с.

54. Черниш С.С. Економічний аналіз : навч. посіб. К. : ЦУЛ, 2013. 312 с.

55. Болюх М. А. Економічний аналіз: навч. посіб. К: КНЕУ, 2013. 556 с.

56. Мних Є. В. Економічний аналіз: підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2014. 630 с.

57. Козак І. І. Економічний аналіз: навч. посіб. для студ . вищ. навч. закл. Л. : ЛРІДУ НАДУ, 2014. 217с.

Дефініція поняття “фінансові результати”

Автори	Визначення суті “фінансові результати”
Бутинець Ф. Ф. [6, с. 451]	Співставлення доходів та витрат підприємства відображених у звіті, тобто прибуток або збиток організації.
Загородній А. Г. та Вознюк Г. Л. [7, с. 110]	Різниця між доходами та витратами підприємства чи його окремого підрозділу за певний час.
Лондар С. Л. та Тимошенко О. В. [8, с. 134]	Приріст (чи зменшення) вартості власного капіталу підприємства, що утворюється в процесі його підприємницької діяльності за звітний період.
Чебанова М. С. та Василенко С. С. [9, с. 125]	Прибуток або збиток, одержаний від діяльності підприємства.
Опаріна В. М. [9, с. 127]	Зіставлення регламентованих податковим законодавством доходів і витрат, де перевищення доходів над витратами становить прибуток, зворотне явище характеризує збиток.
Мочерний А. Д. [10]	Грошова форма підсумків господарської діяльності організації або її підрозділів, виражена в прибутках або збитках.
Пушкар М. С. [11, с. 453]	Прибуток або збиток, отриманий в результаті господарської діяльності.
Скасюк Р. В. [12, с. 108]	Якісний та кількісний показник результативності господарської діяльності підприємства.
Худолій Н. М. [13, с. 230]	Зіставлення доходів і витрат, регламентованих податковим законодавством.
Ткаченко Н. М. [14, с. 125].	Доходи діяльності підприємства за вирахуванням витрат діяльності.

ДОДАТОК Б

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Шкіряни"
 Територія ІВАНО-ФРАНКІВСЬКА ОБЛАСТЬ
 Організаційно-правова форма господарювання ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО
 Вид економічної діяльності Дублення шкір та оздоблення шкіряних чобітків та фарбування хутра
 Середня кількість працівників 96
 Одиниця виміру : тис. грн.
 Адреса 77202 Івано-Франківська область, місто Болехів вулиця Петрушеня, будинок 29, т. (03437) 3-82-96

Дата (рік, місяць, число)

за ЄДРПОУ

за КОАТУУ

за КОМФГ

за КВЕД

Коди		
2021	01	01
22173327		
261020000		
111		
15.11		

Складає (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
 за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
 за міжнародними стандартами фінансової звітності

v

Баланс (Звіт про фінансовий стан) на "31" грудня 2020 р.

Форма № 1

Код за ДКУД

1801001

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	—	—
первісна вартість	1001	7	7
накопичена амортизація	1002	7	7
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3892	592
Основи засоби	1010	19279	20598
первісна вартість	1011	57752	61094
знос	1012	38473	40496
Інвестиційна нерухомість	1015	—	—
Довгострокові біологічні активи	1020	—	—
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	—	—
інші фінансові інвестиції	1035	—	—
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	—	—
Відстрочені податкові активи	1045	—	—
Інші необоротні активи	1090	—	—
Усього за розділом I	1095	23171	21190
II. Оборотні активи	1100	31455	11763
Запаси			
Виробничі запаси	1101	1935	3144
Незавершене виробництво	1102	29520	8619
Поточні біологічні активи	1110	—	—
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	447	203
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	—	—
з бюджетом	1135	613	254
у тому числі з податку на прибуток	1136	—	—
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	381	1246
Поточні фінансові інвестиції	1160	—	—
Гроші та їх еквіваленти	1165	1670	1786
Готівка	1166	2	1
Рахунки в банках	1167	1668	1785
Витрати майбутніх періодів	1170	39	30
Інші оборотні активи	1190	—	20
Усього за розділом II	1195	34605	15302
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	—	—
Баланс	1300	57776	36492

Продовження дод. Б

Пасив	Код рядка	На початок звітнього року	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	30	30
Капітал у дооцінках	1405	16173	16173
Додатковий капітал	1410	2872	2872
Резервний капітал	1415	—	—
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-57802	-78611
Неоплачений капітал	1425	—	—
Вилучений капітал	1430	—	—
Усього за розділом I	1495	-38727	-59536
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	—	—
Довгострокові кредити банків	1510	—	—
Інші довгострокові зобов'язання	1515	—	—
Довгострокові забезпечення	1520	—	—
Цільове фінансування	1525	—	—
Усього за розділом II	1595	—	—
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	46256	55216
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	—	—
товари, роботи, послуги	1615	25506	23813
розрахунками з бюджетом	1620	241	143
у тому числі з податку на прибуток	1621	—	—
розрахунками зі страхування	1625	131	32
розрахунками з оплати праці	1630	518	130
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	12829	3913
Поточні забезпечення	1660	343	45
Доходи майбутніх періодів	1665	—	—
Інші поточні зобов'язання	1690	10679	12736
Усього за розділом III	1695	96503	96028
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	—	—
Баланс	1900	57776	36492

д./в

Голова правління

(підпис)

Галліано Ротеллі

Головний бухгалтер

(підпис)

Гринечко Ганна Василівна

Продовження дод. Б

Підприємство Приватне акціонерне товариство "Шкіряник"Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

Коди		
2021	01	01
22173327		

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2020 рік

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	47092	70535
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(43131)	(70701)
Валовий: прибуток	2090	3961	--
збиток	2095	(--)	(166)
Інші операційні доходи	2120	6163	16845
Адміністративні витрати	2130	(4113)	(5380)
Витрати на збут	2150	(55)	(119)
Інші операційні витрати	2180	(26352)	(6723)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	--	4457
збиток	2195	(20396)	(--)
Дохід від участі в капіталі	2200	--	--
Інші фінансові доходи	2220	--	--
Інші доходи	2240	4	1685
Фінансові витрати	2250	(--)	(--)
Втрати від участі в капіталі	2255	(--)	(--)
Інші витрати	2270	(--)	(--)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	--	6142
збиток	2295	(20392)	(--)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	--	--
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	--	--
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	--	6142
збиток	2355	(20392)	(--)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	--	--
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	--	--
Накопичені курсові різниці	2410	--	--
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	--	--
Інший сукупний дохід	2445	--	--
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	--	--
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	--	--
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	--	--
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-20392	6142

Продовження дод. Б

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	38108	61877
Витрати на оплату праці	2505	5767	10227
Відрахування на соціальні заходи	2510	1402	2200
Амортизація	2515	2023	1896
Інші операційні витрати	2520	4377	4336
Разом	2550	51677	80536

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	118608	118608
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	118608	118608
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	(171.92769460)	51.78402810
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	(171.92769460)	51.78402810
Дивіденди на одну просту акцію	2650	--	--

д/в

Голова правління

(підпис)

Галліано Ротеллі

Головний бухгалтер

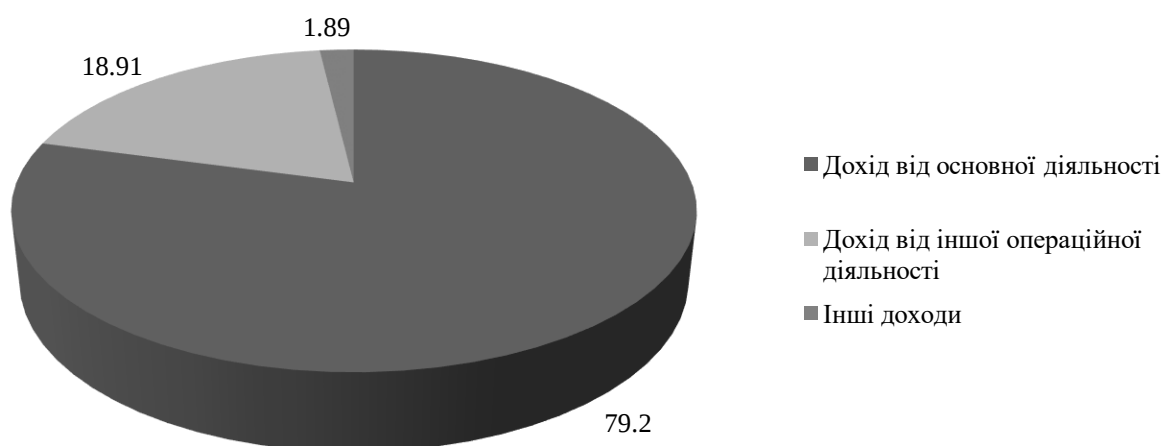
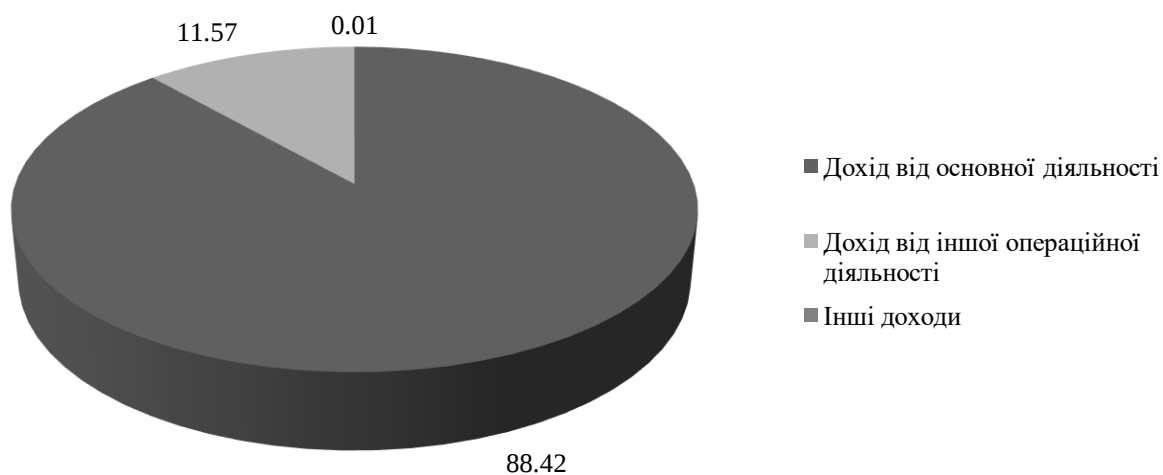
(підпис)

Гринечко Ганна Василівна

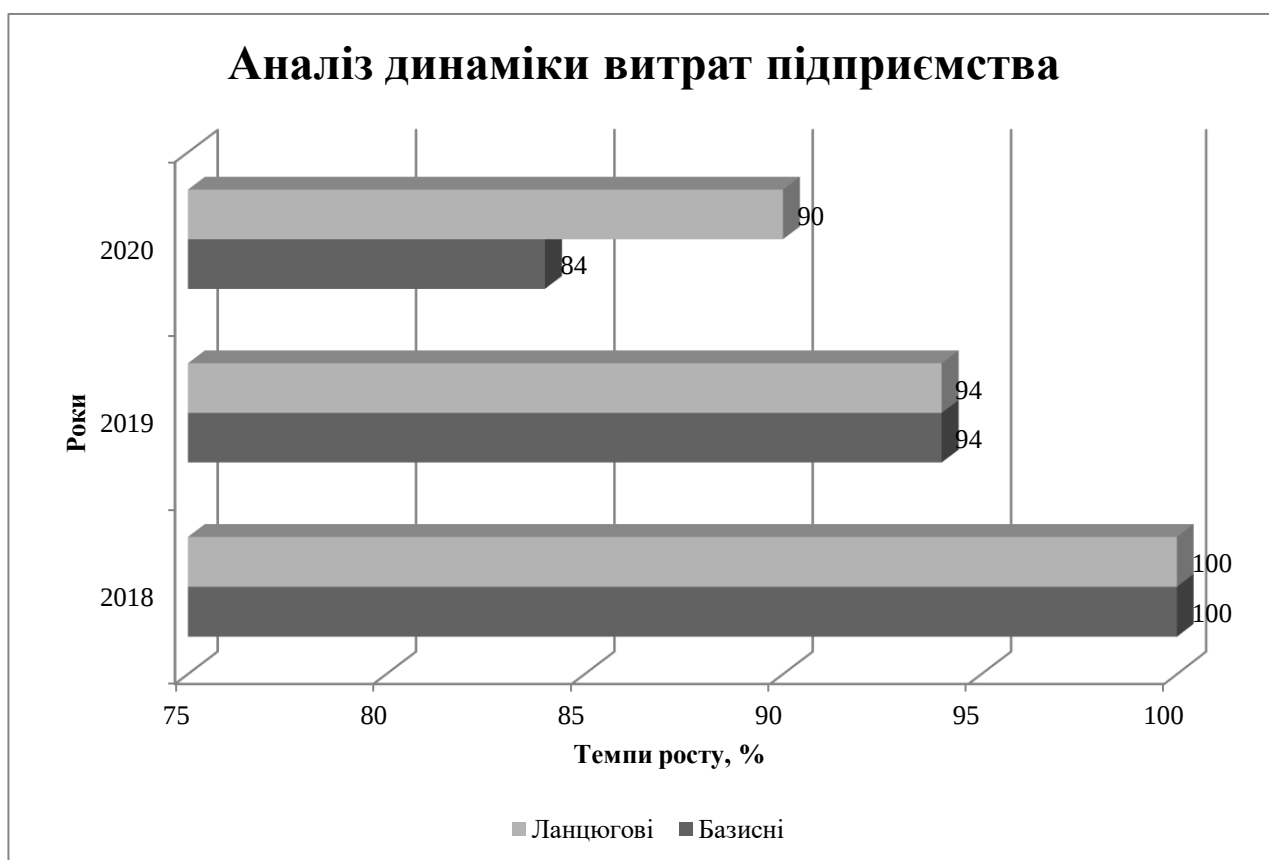
ДОДАТОК В

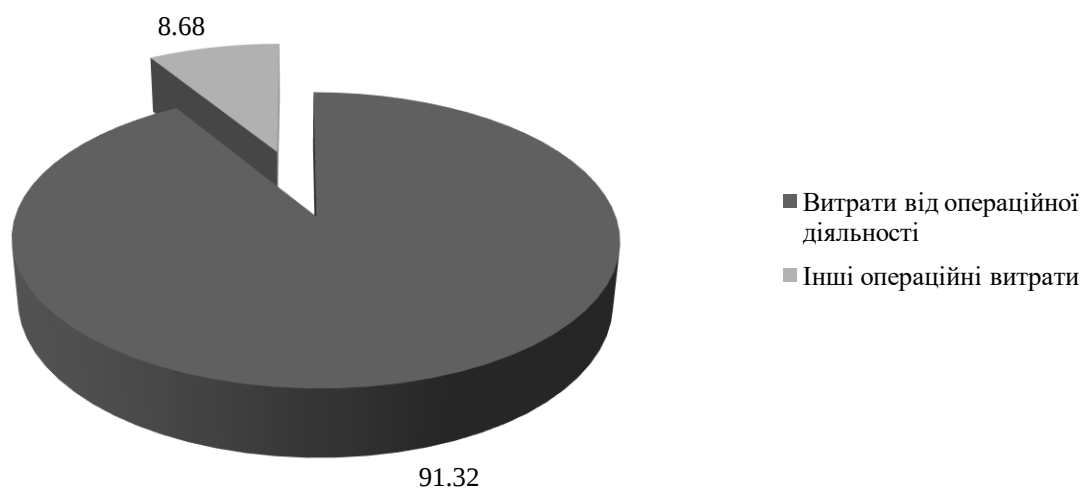
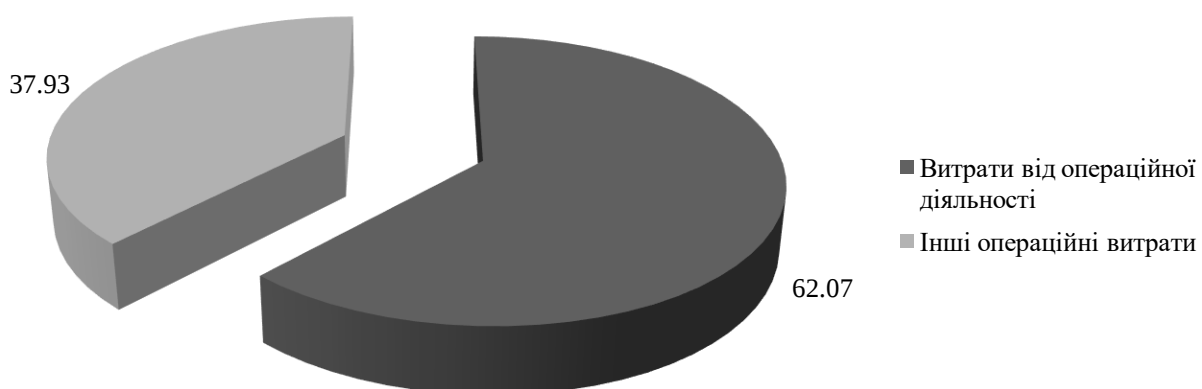
ДОДАТОК Г

**Аналіз структури доходів підприємства за
2019 рік, %****Аналіз структури доходів підприємства за
2020 рік, %**

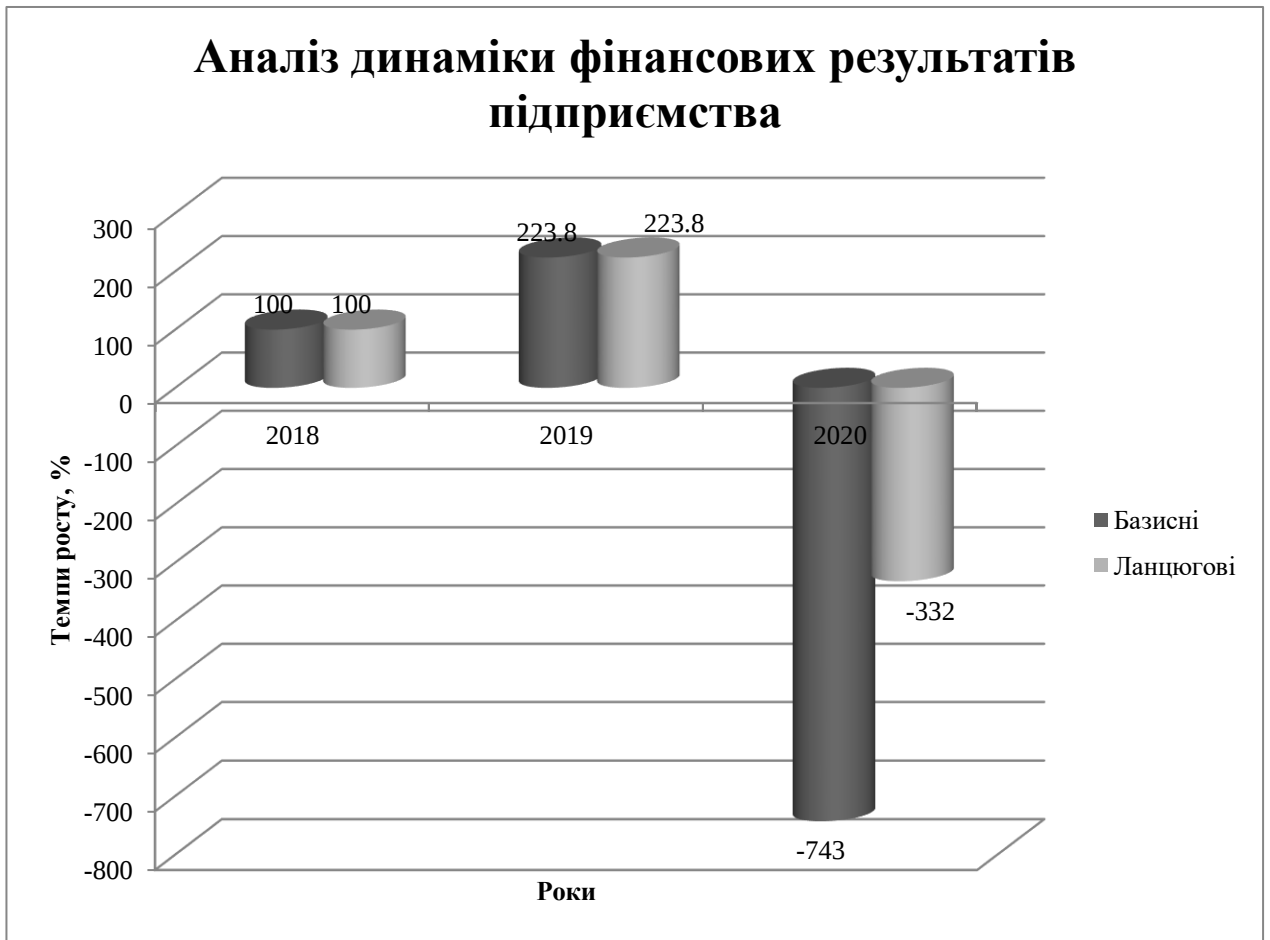
ДОДАТОК Д

ДОДАТОК Е

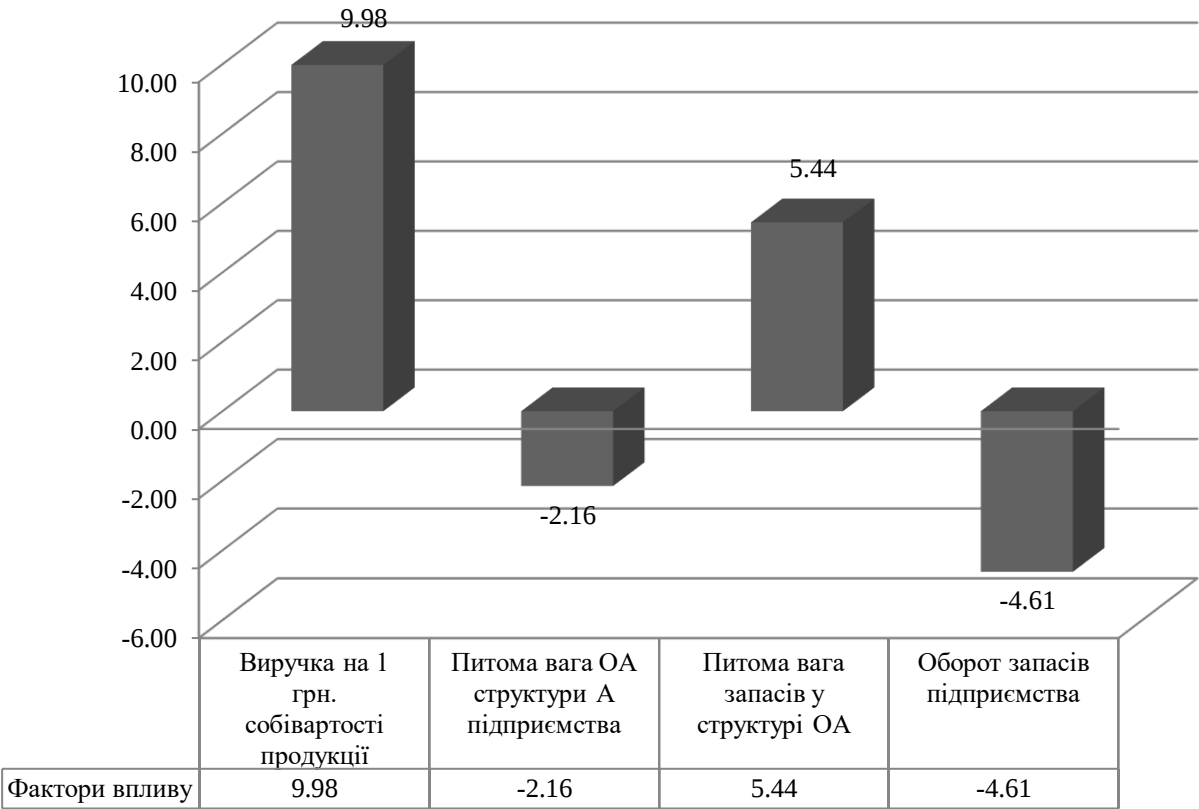
**Аналіз структури витрат підприємства за
2019 рік, %****Аналіз структури витрат підприємства за
2020 рік, %**

ДОДАТОК Ж

ДОДАТОК К

Факторний вплив на рентабельність активів

**Значення показників M-score для
восьмифакторної моделі М. Беніша у 2018-
2020 рр.**

